ДӘРІС КЕШЕНІ

Пән: «Пародонтология»

Пән коды: Par-3304

ОП тақырыбы: 6B10117 «Стоматология»

Оқыту сағаттарының көлемі (кредиттер): 150 сағат (5 кредит)

Курс және оқу семестрі: 3- VI

Дәрістер көлемі: 15 сағат

Шымкент 2023

Дәріс кешені «Пародонтология» пәнінің жұмыс оқу бағдарламасына (силлабус) сәйкес әзірленді және кафедра отырысында талқыланды.

Хаттама №_11_ «_14._» _06._ 2023 ж.

Кафедра меңгерушісі: м.ғ.к., доцент м.а._____ Л.О.Кенбаева

№1 дәріс

1. Тақырып: Пародонт тінінің анатомо-физиологиялық, гистологиялық құрылым ерекшеліктері, қызметі.

2. Мақсаты: Білімгерлерді медициналық деонтология, ауыз қуысы ағзалары мен қызыл иек шырышты қабатының ауруларымен таныстыру, науқастардан анамнез жинау, тексеру ерекшеліктерін үйрету. Шырышты қабат тіндері ауруларының диагностикасы мен семиотикасының жалпы принциптері, стоматологиялық материалтану және қолданылатын дәрі дәрмектермен таныстыру, қолдану схемасын үйрету негіздері бойынша білімдері мен практикалық дағдыларын қалыптастыру. Терапиялық стоматология пропедевтикасының стоматологты дайындаудағы рөлі туралы түсінік қалыптастыру. Стоматологиялық терапия кабинетіне қойылатын санитарлық-гигиеналық талаптар, жабдықты пайдалану ережелері және онымен жұмыс істеу кезіндегі қауіпсіздік шаралары туралы түсінік беру.

3. Дәріс тезистері:

Ауыз қуысы шырышты қабат аурулары.

Стоматологияда ауыз қуысыны шырышты қабат аурулары туралы түсінік, ауыз қуысының анатомиясы, шырышты қабаттар құрылымының гистологиясы, шырышты қабаттардың атқаратын қызметі, қорғаныс қызметі, аурулардың алдын алу профилактикасы, инфекциялық, аутоиммундық, соматикалық аурулардың этиологиясы, патологиясы, клиникасы, емдері, қателіктер мен асқынулардың алдын алуды үйрету мақсаты. Стоматологияның тарихи даму кезеңдері. Қазақстандағы стоматологияның тарихы. Терапиялық стоматология негізгі пән ретінде. Терапиялық стоматологияның міндеттері, оның медициналық білім берудегі орны. Терапиялық стоматологияның басқа медициналық пәндермен байланысы. Қазіргі терапевтік стоматологияның жетістіктері. Отандық ғалымдардың Қазақстан Республикасындағы емдік стоматологияның дамуына қосқан үлесі.

Пародонт туралы түсінік.

Қызылиектің кілегейлі қабатының, периодонттың, альвеола өсіндісінің сүйек тінінің және түбір цементінің анатомо-гистологиялық құрылымы.Қызылиек жүлгесі мен дәнекер тін байламы туралы түсінік.

Қызылиек сұйықтығы – құрамы, қасиеті, қалыпты және патологиялық жағдайдағы мағынасы. Сілекей безінің анатомиясы, гистологиясы, қызметі

Кабинеттің ауданы, оның жабдықтары, жабдықтары, жабдықтары, бұрғылардың түрлері (электрлік, турбиналық, әмбебап стоматологиялық қондырғылар). Тістерді және ауыз қуысын тексеруге, кариозды қуыстар мен түбір өзектерін дайындауға және толтыруға, тістердегі шөгінділерді кетіруге арналған аспаптар. Құралдарға күтім жасау. Ұсақ жөндеу жұмыстарымен таныстыру. Асептика және антисептика принциптері. Стерилизация түрлері. Дәрігердің, стоматологтың және медициналық персоналдың міндеттері. Стоматологиялық кабинетте жұмыс істеу кезіндегі қауіпсіздік шаралары.

Стоматологиялық науқасты тексеру әдістері.

Науқастың шағымдары. Анамнез. Бұрынғы және қатар жүретін аурулар. Жаман әдеттер (алкогольді ішу, темекі шегу). Дәрілік заттарға төзімділік. Дәрілік заттарға және басқа препараттарға аллергиялық реакциялар. Науқастың жалпы жағдайы (дене температурасы, қан қысымы, психо-эмоционалды жағдай). Көрнекі тексеру. Бет конфигурациясы, терінің түсі, көрінетін шырышты қабаты, еріннің қызыл шекарасы. Ауыз қуысын тексеру. Шырышты қабаттың түсі, ылғалдылығы, жылтырлығы, иілгіштік дәрежесі, ауырсыну мен тактильді сезімталдықты анықтау. Жоғарғы және төменгі еріндердің френулумының, шырышты қабықтың жіптерінің, ауыз қуысының тамбурының тереңдігінің бекітілу биіктігі. Тіл, қатты және жұмсақ таңдай, сілекей бездерінің шығару жолдары, бөлінетін сілекейдің табиғаты.

Птеригомандибулярлық қатпарлар, таңдай доғалары, жақ-тіл ойығы. Тістерді, тіс қатарын, пародонт ауруын тексеру. Тістердің пішіні, көлемі, тіс қатарындағы орналасуы, түсі. Тістердің пішіні, орналасуы, түсінің аномалиясы. Тіс шөгінділері, олардың сорттары: жұмсақ қаңылтыр, стоматологиялық бляшка, минералданған (жоғарыдағы және субгингивальды тіс тастары). Тістің түрін анықтау. Зондтау (тістің жарықтары, қызыл иектің ойығы). Бет сүйектерін, самай буындарының аймағын, аймақтық лимфа түйіндерін, негізгі сілекей бездерін, альвеолярлы өсінділерді, ауыз қуысының шырышты қабығын пальпациялау, бет терісінің сезімталдығын анықтау. Тригеминус нүктесінің шығу нүктелерін пальпациялау – Вальле нүктелері (infraorbitalis нүктесінің шығуы, n. supraorbitalis, n. mentalis). Тістердің перкуссиясы вертикаль, көлденең. Тістердің қозғалғыштық дәрежесін анықтау.Тістердің термометриясы. Ауыз қуысының гигиенасы деңгейін индекстік бағалау. Қосымша зерттеу әдістері. Электродонтодиагностика (EDD). Рентгендік диагностика (ауызішілік, ортопантомограмма, радиовизиограмма, томография, панорамалық рентгенография, ядролық магниттік резонанс және компьютерлік томография). Трансиллюминация. Морфологиялық әдістер: іздерді цитологиялық зерттеу, пункциялық материал. Пункциялық және эксцизиялық биопсия, экспресс-биопсия; материалды гистологиялық зерттеу. Зертханалық зерттеу әдістері: клиникалық қан анализі, қандағы қант сынағы, зәр анализі, асқазан сөлінің сынағы, сілекей сынағы, ірің сынағы. Иммунологиялық, цитологиялық және басқа зерттеу әдістері. Ауру тарихын толтыру ережелері. Диагностиканың жалпы әдістемесі. Диагностикалық процестің кезеңдері. Алдын ала, қорытынды диагноз. Емдеу жоспарын құрудың негізгі принциптері. Дәрігер мен науқастың жеке байланысының маңыздылығы. Аурулар мен емдеуге байланысты эмоционалдық факторлар. Науқастың психоэмоционалдық жағдайын бағалау. Терапиялық стоматологиядағы деонтология және медициналық этика.

4. Иллюстрациялық материал:лекциялық презентациялар, көрнек құралдар.

5. Ұсынылатын оқу.

Негізгі:

Мирзаева Д. О. Тіс пен ауыз қуысы ауруларын емдеу және алдын алу : оқулық / Д. О. Мирзаева. - Қарағанды : ЖК "Ақнұр", 2017. - 346 бет. с.

Терапиялық стоматология. Ауыз қуысы шырышты қабығының аурулары. Үш бөлімнен тұрады. 3-бөлім : оқулық. / орыс тіліндегі бас. ред. Г. М. Барер; қаз. тілінде ред. Ж. Ғ. Таңқыбаева. - 2-бас., толықт. және қайта өңд. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 344 бет.

Кузьмина Э.М. Применение антибактериальных ополаскивателей полости рта для профилактики заболеваний пародонта : учебное пособие / Э. М. Кузьмина, А. В. Лапатина, Т. А. Смирнова . - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 80 с

Зазулевская Л.Я. Болезни слизистой оболочки полости рта : учебное пособие / Л. Я. Зазулевская. - Алма-Ата : New book, 2019. - 364 с

Боровский, Е. В. Терапиялық стоматология. Т.3 : оқулық / Е.В.Боровский,Ж.Б.Ахметов ; Қаз. тіл. ауд. жауап. ред. Ж.Б. Ахметов. - 3-ші бас. - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 204 бет.

Боровский, Е. В. Терапевтическая стоматология. Т.3 : учебник / Е.В.Боровский . - 3-е изд. - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 208 с

Мезгілбаева, Д. М. Терапиялық стоматология : оқулық / Д. М. Мезгілбаева, С. Ж. Абдикаримов, Н. Ғ. Сапаева. - 2-ші бас. - Алматы : АҚНҰР, 2019. - 536 бет. С

Қосымша әдебиеттер

Методы обследования, диагностики, профилактики и ортопедического лечения пациентов с болезнями пародонта : метод. рек. для студ. стом. факультетов / А. Ю. Малый [и др.]. - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 156 с

Кабулбеков, А. А. Профилактическая стоматология : учебное пособие / А. А. Кабулбеков, С. С. Есембаева, Ж. А. Кистаубаева. - Алма-Ата : New book, 2019. - 176 с

Трутень, В. П. Рентгеноанатомия и ренгенодиагностика в стоматологии : учебное пособие / В. П. Трутень. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2017. - 216 с
Миндубаева, Ф. А. Студент-стоматологтарға арналған қалыпты физиология бойынша мамандандырылған курс : оқу-әдістемелік құрал / Ф. А. Миндубаева, А.М. Евневич. - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 92 бет.

Электронды басылымдар

Ибрагимова Р.С. Нейростоматологические заболевания [Электронный ресурс] : учебное пособие, доп., перераб. / Р. С. Ибрагимова. - Электрон. текстовые дан.(634 МБ). - Алматы, 2021 эл. опт. диск (CD-ROM)
Микаелян, Н. П. Биохимия твердых тканей полости рта в норме и патологии : учеб. пособие / Н. П. Микаелян, О. С. Комаров. - Москва : Издательство, 2019. - 72 https://elib.kaznu.kz/book/14321
Рузуддинов С.Р., Кузеков Ж.С.Основные принципы ортопедического лечения заболеваний пародонта. Второе дополненное издание. – Алматы: Эверо, 2020. – 120 стр. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/365/
Боровский Е.В. Терапиялық стоматология: 3-ші басылым, II – том. /Е.В. Боровский, Ахметов Ж.Б.-Алматы: Эверо, 2020. — 204 б https://www.elib.kz/ru/search/read_book/239/
Боровский Е.В. Терапиялық стоматология: III – том. / Е.В.Боровский, Ахметов Ж.Б.-Алматы: Эверо, 2020. — 204 б https://www.elib.kz/ru/search/read_book/240/

6. Тақырып сұрақтары:

1. Пародонт тінінің анатомо-физиологиялық;
2. Пародонт тінінің гистологиялық құрылымы;
3. Стоматологиялық кабинетке арналған жабдықтар.
4. Тіс дәрігерінің жұмысындағы эргономика.
5. Емханадағы қауіпсіздіктің негізгі принциптері.
6. Кәсіби қауіптер.

№2 дәріс

1. Тақырып: Пародонт аурулары. Анықтамасы, жіктемесі, этиологиясы, патогенезі. Терминологиясы.

2. Мақсаты: студенттер пародонт аурулары туралы түсінік, оның таралу жолдары, аурулар анықтамасы, олардың түрлері, этиологиясы, клиникалық көрінісі, визиуалды тексеру, пациенттерден анамнез жинауды үйрету, зерттеуге материалдар жинау, зерттеудің түрлері. Жиналған ақпарақтарға сүйеніп нақтама қою, салыстырмалы нақтама. Нақтамаға негізделіп ем жоспарын түзуді үйрету. Қоғамдық еңбек қатынастарын реттейтін құқықтық нормалардың мәнін түсінуінен, еңбек құқығы мен еңбек заңнамасының теориясын меңгеруінен, студенттердің еңбек құқығы нормаларын қолдануда практикалық дағдыларды меңгеруінен тұрады.

3. Дәріс тезистері:

1.

I. Гингивит – тіс қызылиек бекуі тұтастығының бұзылуынсыз жалпы және жергілікті факторлардың жағымсыз әсерлерімен негізделген қызылиектің қабынуы.

Түрлері: катаральды, гипертрофиялық, жаралы.

Ағымы: жедел, созылмалы, созылманың өршуі.

Таралуы: жергілікті, жайылмалы.

Ауырлық дәрежесі: жеңіл, орташа, ауыр.

II. Пародонтит – альвеолярлы өсіндінің сүйек тіні мен периодонтының өршімелі деструкциясымен сипатталатын пародонт тіндерінің қабынуы.
Ағымы: жедел, созылмалы, созылмалының өршуі (соның ішінде абсцестелу), ремиссия.
Ауырлық дәрежесі: жеңіл, орташа, ауыр.
Таралуы: жергілікті, жайылмалы.
III. Пародонтоз – пародонт тіндерінің дистрофиялық зақымдануы.
Ауырлық дәрежесі: жеңіл,
орташа, ауыр.
Ағымы: созылмалы, ремиссия.
Таралуы: жайылмалы.
IV. Пародонт тіндерінің өршімелі лизисімен идиопатиялық аурулары (Папийон-Лефевр синдромы, гистиоцитоз, нейтропения).
V. Пародонтомы – пародонтта ісіктер және ісік тәрізді үрдістер (эпулис, қызылиектің фиброматозы және басқалар).

4. Иллюстрациялық материал:лекциялық тезис, презентациялар, көрнек құралдары, зерту материалдары.
5. Ұсынылатын оқу.
Негізгі:
Мирзаева Д. О. Тіс пен ауыз қуысы ауруларын емдеу және алдын алу : оқулық / Д. О. Мирзаева. - Қарағанды : ЖК "Ақнұр", 2017. - 346 бет. с.
Терапиялық стоматология. Ауыз қуысы шырышты қабығының аурулары. Үш бөлімнен тұрады. 3-бөлім : оқулық. / орыс тіліндегі бас. ред. Г. М. Барер; қаз. тілінде ред. Ж. Ғ. Таңқыбаева. - 2-бас., толықт. және қайта өңд. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 344 бет.
Кузьмина Э.М. Применение антибактериальных ополаскивателей полости рта для профилактики заболеваний пародонта : учебное пособие / Э. М. Кузьмина, А. В. Лапатина, Т. А. Смирнова . - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 80 с
Зазулевская Л.Я. Болезни слизистой оболочки полости рта : учебное пособие / Л. Я. Зазулевская. - Алма-Ата : New book, 2019. - 364 с
Боровский, Е. В. Терапиялық стоматология. Т.3 : оқулық / Е.В.Боровский,Ж.Б.Ахметов ; Қаз. тіл. ауд. жауап. ред. Ж.Б. Ахметов. - 3-ші бас. - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 204 бет.
Боровский, Е. В. Терапевтическая стоматология. Т.3 : учебник / Е.В.Боровский . - 3-е изд. - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 208 с
Мезгілбаева, Д. М. Терапиялық стоматология : оқулық / Д. М. Мезгілбаева, С. Ж. Абдикаримов, Н. Ғ. Сапаева. - 2-ші бас. - Алматы : АҚНҰР, 2019. - 536 бет. С
Қосымша әдебиеттер
Методы обследования, диагностики, профилактики и ортопедического лечения пациентов с болезнями пародонта : метод. рек. для студ. стом. факультетов / А. Ю. Малый [и др.]. - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 156 с
Кабулбеков, А. А. Профилактическая стоматология : учебное пособие / А. А. Кабулбеков, С. С. Есембаева, Ж. А. Кистаубаева. - Алма-Ата : New book, 2019. - 176 с
Трутень, В. П. Рентгеноанатомия и ренгенодиагностика в стоматологии : учебное пособие / В. П. Трутень. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2017. - 216 с
Миндубаева, Ф. А. Студент-стоматологтарға арналған қалыпты физиология бойынша мамандандырылған курс : оқу-әдістемелік құрал / Ф. А. Миндубаева, А.М. Евневич. - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 92 бет.
Электронды басылымдар

Ибрагимова Р.С. Нейростоматологические заболевания [Электронный ресурс] : учебное пособие, доп., перераб. / Р. С. Ибрагимова. - Электрон. текстовые дан.(634 МБ). - Алматы, 2021 эл. опт. диск (CD-ROM)
Микаелян, Н. П. Биохимия твердых тканей полости рта в норме и патологии : учеб. пособие / Н. П. Микаелян, О. С. Комаров. - Москва : Издательство, 2019. - 72 https://elib.kaznu.kz/book/14321
Рузуддинов С.Р., Кузеков Ж.С.Основные принципы ортопедического лечения заболеваний пародонта. Второе дополненное издание. – Алматы: Эверо, 2020. – 120 стр. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/365/
Боровский Е.В. Терапиялық стоматология: 3-ші басылым, II – том. /Е.В. Боровский, Ахметов Ж.Б.-Алматы: Эверо, 2020. — 204 б https://www.elib.kz/ru/search/read_book/239/
Боровский Е.В. Терапиялық стоматология: III – том. / Е.В.Боровский, Ахметов Ж.Б.-Алматы: Эверо, 2020. — 204 б https://www.elib.kz/ru/search/read_book/240/

6. Тақырып сұрақтары:
1 Гингивит туралы түсінік, этиологиясы;
2 Гингивит клиникалық көрінісі;
3 Гингивиттің патологиялық дамуы;
4 Салыстырмалы нақтама қою;
5 Нақтама қою, емі алдын алу, асқынулары;

№3 дәріс

1. Тақырып: Пародонт аурулары бар науқастарды тексеру (зерттеу) әдістері
Медициналық құжаттама түрлері және стоматология саласындағы құжаттама этикасы.
2. Мақсаты: Студенттерді науқасты тексерудің негізгі әдістерімен таныстыру. Тексеру әдістерін қолдана отырып, диагноз қоя білу. Тістің анатомиялық құрылысын зерттеп, тістің топтық тиесілігін, оның жоғарғы және төменгі жақсүйектерімен, жақтың жақтарымен байланысын анықтау. Ауыз қуысының құрылымын тексеру, бадам безі, тілдің, таңлайдың, шырышты қабат жағыдайын тексеріп үйрену, патологиясын анықтауды үйрену. Тұрақты және сүт тістерін ажыратыңыз.
Науқастың шағымдары. Анамнез. Бұрынғы және қатар жүретін аурулар. Жаман әдеттер (алкогольді ішу, темекі шегу). Дәрілік заттарға төзімділік. Дәрілік заттарға және басқа препараттарға аллергиялық реакциялар. Науқастың жалпы жағдайы (дене температурасы, қан қысымы, психо-эмоционалды жағдай). Көрнекі тексеру. Бет конфигурациясы, терінің түсі, көрінетін шырышты қабаты, еріннің қызыл шекарасы. Ауыз қуысын тексеру. Шырышты қабаттың түсі, ылғалдылығы, жылтырлығы, иілгіштік дәрежесі, ауырсыну мен тактильді сезімталдықты анықтау. Жоғарғы және төменгі еріндердің френулумының, шырышты қабықтың жіптерінің, ауыз қуысының тамбурының тереңдігінің бекітілу биіктігі. Тіл, қатты және жұмсақ таңдай, сілекей бездерінің шығару жолдары, бөлінетін сілекейдің табиғаты. **3. Дәріс тезистері:**
Птеригомандибулярлық қатпарлар, таңдай доғалары, жақ-тіл ойығы. Тістерді, тіс қатарын, пародонт ауруын тексеру. Тістердің пішіні, көлемі, тіс қатарындағы орналасуы, түсі. Тістердің пішіні, орналасуы, түсінің аномалиясы. Тіс шөгінділері, олардың сорттары: жұмсақ қаңылтыр, стоматологиялық бляшка, минералданған (жоғарыдағы және субгингивальды тіс тастары). Тістің түрін анықтау. Зондтау (тістің жарықтары, қызыл иектің ойығы). Бет сүйектерін, самай буындарының аймағын, аймақтық лимфа түйіндерін, негізгі сілекей бездерін, альвеолярлы өсінділерді, ауыз қуысының шырышты қабығын пальпациялау, бет терісінің сезімталдығын

анықтау. Тригеминус нүктесінің шығу нүктелерін пальпациялау – Вальле нүктелері (infraorbitalis нүктесінің шығуы, n. supraorbitalis, n. mentalis). Тістердің перкуссиясы вертикаль, көлденең. Тістердің қозғалғыштық дәрежесін анықтау.стоматологияда медициналық құжаттарды жүргізу ережелерін меңгеру. Стоматологиядағы нормативтік құжаттамамен және оның мақсатымен, медициналық құжаттарды толтыру және сақтау талаптарымен танысыңыз. Науқасты тексеру кезінде алынған мәліметтерді стоматологиялық амбулаторлық жазбаға енгізуді үйреніңіз. Науқаспен тексеру нәтижелерін және емдеу жоспарын талқылауды үйреніңіз, емделушінің медициналық араласуға келісімін ресімдеңіз. Медициналық құжаттарды жүргізудің заңды аспектілерімен таныс болыңыз.

Медициналық құжаттарды жүргізу қажет:

1) емделу кезіндегі және емделу кезіндегі науқастың тіс денсаулығының жай-күйі туралы деректерді есепке алу;

2) алдыңғы емнің нәтижелерін бақылау;

3) алдын алу шараларын және олардың тиімділігін жоспарлау;

4) дәрігерлердің жұмысындағы сабақтастық. Медициналық құжаттарды талдау стоматологиялық көмек көлемін және оған қажетті ресурстарды жоспарлауға мүмкіндік береді; медициналық қателер мен бұзушылықтардың орын алатын жағдайларын түсіну. Қылмыстық тергеуде медициналық құжаттар да маңызды рөл атқарады. Мысалы, олар өлген адам туралы мәлімет болмаса, оны сот-медициналық сәйкестендіру үшін қолданылады.

№ 043/у-06 нысанызаңды күші бар және ресми сипаттағы алғашқы медициналық құжаттаманың негізгі құжаты болып табылады. Ересектер немесе балалар үшін стоматологиялық тағайындаудың барлық түрлерін – терапевтік, амбулаториялық хирургиялық, ортопедиялық, ортодонтиялық, аралас, бюджеттік және ақылы негізде амбулаториялық, мамандандырылған медициналық стоматологиялық көмек көрсету кезінде емдеу-диагностикалық процесті құжаттау үшін қажет. Оны белгілі бір науқасқа стоматологиялық көмектің тиімділігі мен сапасын бағалау үшін пайдалануға болады.

№ 043/у-06 нысаныпациент соңғы келгеннен кейін он жыл бойы ұйымның тізілімінде сақталады, содан кейін ұйымның мұрағатына сақтауға беріледі. Ол осы ұйымда стоматологиялық көмек алатын (кеңес беру, диагностикалық, терапевтік, профилактикалық) пациенттің стоматологқа әр келгенінде сақталады. № 043/у-06 нысаны пациентті қабылдау кезінде берілген бөлімдерге, бағандарға, жолдарға және кестелерге қажетті ақпаратты енгізу арқылы толтырылады. Аяқталған жолдар саны шектелмейді және қажетті ақпарат көлеміне сәйкес келеді.

Қабылданған науқастар туралы мәліметтер № 037/у-06 «Дәрігердің тіс дәрігерінің жұмысын күнделікті есепке алу парағы» нысанына енгізіледі. Бұл бланкі тіс дәрігерінің кабинетінде немесе жылдық есеп аяқталғаннан кейін бір жыл бойы бас мейірбикеде сақталады, кейін жойылады, тіс емдеудің және қабылдаудың барлық түрлеріне күн сайын толтырылады.

Науқастардың саны мен дәрігердің жұмыс уақытында орындайтын жұмысының сипаты туралы деректер күн сайын «Дәрігердің емдеу-профилактикалық жұмысының күнделігіне» (No 039/у-06 шот нысаны) қорытындыланады және енгізіледі. No 043/у-06 және No 039/у-06 нысандарының жүргізілуін және толтырылуын бақылауды құрылымдық бөлімшенің басшылығы жүзеге асырады. Айдың соңында бухгалтерлік есеп нысаны ұйымның статистикалық қызметіне беріледі, онда ол жылдық есеп жасалғаннан кейін бір жыл бойы сақталады, содан кейін ұйымның мұрағатына тапсырылады. Осы нысанды пайдалана отырып, қала мен облыстың бөлімшелерінің, ұйымдарының, стоматологиялық қызметінің емдеу-профилактикалық жұмысы туралы жиынтық есептер құрастырылады.

Тіс формуласыжақ тістерінің орналасуының графикалық көрінісі болып табылады.

Стоматологиялық формулаларды жазу кезінде қолданылатын диагностикалық және кодтау критерийлері.

З- сау тіс. Емделген немесе емделмеген клиникалық кариес белгілері болмаса, тіс сау болып тіркеледі. Басқа белгілер болмаған кезде ақ немесе бор тәрізді дақтар, боялған ойықтар немесе эмаль жарықтары бар тістер сау деп кодталуы керек. Олардың жағдайы «тістердің қатты тіндерінің, пародонттың және ауыз қуысының шырышты қабығының жағдайы» жолында сипатталған. С – кариес, кариестің асқынуы. Кариес, егер тістің ойықтарындағы немесе жарықшақтарындағы, сондай-ақ тегіс бетіндегі зақымдануда түбінің айқын жұмсаруы, эмальдың бүлінуі немесе қабырғасының жұмсаруы, уақытша пломба немесе сапа критерийлеріне сәйкес келмейтін пломба болса, тіркеледі. . Мұнда пульпитпен және периодонтитпен — асқынған кариеспен — тістер де тіркеледі. Р - пломба. Тістің бір немесе бірнеше толық тұрақты пломбалары болса, пломба ретінде тіркеледі. Екінші реттік кариес немесе оның беттерінде біріншілік кариес бар тістің учаскелері жоқ.

ТУРАЛЫ- тіс жоқ. Бұл код кариеспен жойылу нәтижесінде, сондай-ақ жарақат нәтижесінде жойылған тұрақты немесе уақытша тіс үшін қолданылады.

ТО- тәж. Бұл код бекітілген көпірді қолдайтын тісті белгілеу және жалғыз немесе балқытылған тәждерді белгілеу үшін қолданылады.

Р- тамыр. Бұл жағдай тістің тәж бөлігінің жоқтығында тіркеледі.

ЖӘНЕ- жасанды тіс. Бұл код понтикалық понтиканы белгілеу үшін қолданылады.

№ 039/у-06 «Дәрігердің емдеу-профилактикалық жұмыс күнделігі» бухгалтерлік есепті жүргізу тәртібі

«Тіс дәрігерінің емдеу-профилактикалық жұмысының күнделігі» стоматологтың айына атқаратын жұмыс көлемін көрсететін негізгі есеп беру құжаты болып табылады. Күнделік № 037/у-06 «Дәрігер-дәрігердің жұмысын күнделікті есепке алу парағы» нысаны негізінде күн сайын толтырылады. Ол барлық науқастарды көргеннен кейін аяқталады. Онда қолда бар белгілер мен кодтарға сәйкес толтырылатын бағандар бар. Нысанда «барулар саны», «профилактикалық жұмыс», «аяқталған емнің диагностикасы», «амбулаторлық хирургиялық емдеу», «терапиялық емдеу», «ортодонтиялық емдеу және ортопедиялық емдеу» бөлімдері бар. Әрбір бөлімде тіс дәрігері жұмыс күні ішінде орындаған жұмыс көлеміне қарай таңдап, белгілеуі тиіс заттардың тізімі бар.

4. Иллюстрациялық материал:лекциялық тезистер, презентациялар, көрнекті құралдар.

5. Ұсынылатын оқу.

Негізгі:

Мирзаева Д. О. Тіс пен ауыз қуысы ауруларын емдеу және алдын алу : оқулық / Д. О. Мирзаева. - Қарағанды : ЖК "Ақнұр", 2017. - 346 бет. с.

Терапиялық стоматология. Ауыз қуысы шырышты қабығының аурулары. Үш бөлімнен тұрады. 3-бөлім : оқулық. / орыс тіліндегі бас. ред. Г. М. Барер; қаз. тілінде ред. Ж. Ғ. Таңқыбаева. - 2-бас., толықт. және қайта өңд. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 344 бет.

Кузьмина Э.М. Применение антибактериальных ополаскивателей полости рта для профилактики заболеваний пародонта : учебное пособие / Э. М. Кузьмина, А. В. Лапатина, Т. А. Смирнова . - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 80 с

Зазулевская Л.Я. Болезни слизистой оболочки полости рта : учебное пособие / Л. Я. Зазулевская. - Алма-Ата : New book, 2019. - 364 с

Боровский, Е. В. Терапиялық стоматология. Т.3 : оқулық / Е.В.Боровский,Ж.Б.Ахметов ; Қаз. тіл. ауд. жауап. ред. Ж.Б. Ахметов. - 3-ші бас. - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 204 бет.

Боровский, Е. В. Терапевтическая стоматология. Т.3 : учебник / Е.В.Боровский . - 3-е изд. - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 208 с

Мезгілбаева, Д. М. Терапиялық стоматология : оқулық / Д. М. Мезгілбаева, С. Ж. Абдикаримов, Н. Ғ. Сапаева. - 2-ші бас. - Алматы : АҚНҰР, 2019. - 536 бет. С

Қосымша әдебиеттер

Методы обследования, диагностики, профилактики и ортопедического лечения пациентов с болезнями пародонта : метод. рек. для студ. стом. факультетов / А. Ю. Малый [и др.]. - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 156 с

Кабулбеков, А. А. Профилактическая стоматология : учебное пособие / А. А. Кабулбеков, С. С. Есембаева, Ж. А. Кистаубаева. - Алма-Ата : New book, 2019. - 176 с

Трутень, В. П. Рентгеноанатомия и ренгенодиагностика в стоматологии : учебное пособие / В. П. Трутень. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2017. - 216 с

Миндубаева, Ф. А. Студент-стоматологтарға арналған қалыпты физиология бойынша мамандандырылған курс : оқу-әдістемелік құрал / Ф. А. Миндубаева, А.М. Евневич. - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 92 бет.

Электронды басылымдар

Ибрагимова Р.С. Нейростоматологические заболевания [Электронный ресурс] : учебное пособие, доп., перераб. / Р. С. Ибрагимова. - Электрон. текстовые дан.(634 МБ). - Алматы, 2021 эл. опт. диск (CD-ROM)

Микаелян, Н. П. Биохимия твердых тканей полости рта в норме и патологии : учеб. пособие / Н. П. Микаелян, О. С. Комаров. - Москва : Издательство, 2019. - 72 https://elib.kaznu.kz/book/14321

Рузуддинов С.Р., Кузеков Ж.С.Основные принципы ортопедического лечения заболеваний пародонта. Второе дополненное издание. – Алматы: Эверо, 2020. – 120 стр. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/365/

Боровский Е.В. Терапиялық стоматология: 3-ші басылым, II – том. /Е.В. Боровский, Ахметов Ж.Б.-Алматы: Эверо, 2020. — 204 б https://www.elib.kz/ru/search/read_book/239/

Боровский Е.В. Терапиялық стоматология: III – том. / Е.В.Боровский, Ахметов Ж.Б.-Алматы: Эверо, 2020. — 204 б https://www.elib.kz/ru/search/read_book/240/

6. Тақырып сұрақтары:

1. Стоматологиядағы алғашқы медициналық құжаттама нысандары.
2. Медициналық құжаттаманың мақсаты.
3. Шотты толтыру ережелері. f. No 043/у-06, «Стоматологиялық амбулаториялық жазба.
4. Шотты тіркеу ережелері. f. № 037/у-06, «Тіс дәрігерінің жұмысын күнделікті есепке алу парағы».
5. Шотты тіркеу ережелері. f. № 039/у-06, «Дәрігердің емдеу-профилактикалық жұмысының күнделігі».
6. Медициналық құжаттарды сақтау ережелері.
7. Медициналық құжаттама сот-медициналық сараптаманың объектісі ретінде.

№4 дәріс

1. Тақырып: Қызылиек қабынуының патологиялық анатомиясы, клиникасы, диагностикасы, салыстырмалы диагностикасы. Стоматологиялық кабинетте науқасты тексеру әдістері.

2. Мақсаты:Студенттерді науқасты тексерудің негізгі әдістерімен таныстыру. Тексеру әдістерін қолдана отырып, диагноз қоя білу. Қызылиек қабынуының патологиялық анатомиясы, клиникасы, диагностикасы, салыстырмалы диагностикасы анықтауды үйрету. Тістің анатомиялық құрылысын зерттеп, тістің топтық тиесілігін, оның жоғарғы және төменгі жақсүйектерімен, жақтың жақтарымен байланысын анықтау. Тұрақты және сүт тістерін ажыратыңыз.

3. Дәріс тезистері:

Стоматологиялық науқасты тексерудің негізгі әдістеріне мыналар жатады:
- науқаспен сұхбат;
- науқасты тексеру;
- бет пен ауыз қуысының жұмсақ тіндерін пальпациялау (пальпациялау);
- зондтау;
- перкуссия.

Науқасқа сұрақ қою.

Тексеру әңгімеден басталады, оның барысында дәрігер науқастың шағымдарын түсіндіреді және ауру тарихынан мәліметтер алады. Қажет болған жағдайда кейбір сұрақтар туыстарымен және жақын адамдарымен әңгімелесуде, сондай-ақ науқасқа қатысты медициналық құжаттамадан (объективті анамнез) нақтыланады. Алынған мәліметтер үш бөлімде берілген:
1) пациенттердің шағымдары;
2) өмір тарихы;
3) қазіргі аурудың тарихы.

Әңгімелесу барысында науқас пен дәрігердің арасында психологиялық байланыс та орнатылады, бұл әрі қарай тексеру және емдеу үшін қажет.

Әңгімелесу кезінде ауру тарихы ғана емес, сонымен қатар өмір сүру және жұмыс жағдайлары да белгіленеді. Тұрмыстық кәсіби факторлар тіс тіндерінің тозуына (қышқыл түтіндері), тіс кариесінің (кондитер фабрикасында жұмыс істегенде көмірсулар) жоғарылауына ықпал етуі мүмкін. Ауыз қуысына зиян келтіретін зиянды әдеттер (темекі шегу) анықталады.

Объективті тексеру – науқасты тексеру

Ол сыртқы тексеруден және ауыз қуысын тексеруден тұрады. Тексеру жақсы күндізгі жарықта немесе жасанды жарықта стоматологиялық құралдар жиынтығын (тіс айнасы, бұрышты, түзу, түймелі немесе ойық зонд, пинцет, дәке салфеткалары) пайдалана отырып жүргізіледі. Дәрігер міндетті түрде қолғап, маска, көзілдірік немесе қалқан киюі керек.Науқасты жиі дәрігерге баруға мәжбүрлейтін ауырсыну белгілері диагноз қоюда маңызды рөл атқарады.

Көрнекі тексеру

Бетті тексеру:
- бет терісінің жағдайы (түсі, тургоры, бөртпелері, тыртықтары және т.б.) және көрінетін шырышты қабаттар (еріннің, көздің, мұрынның қызыл шекарасы);
- еріннің жабылу сызығы;
- күлімсіреу сызығы;
- бет жартысының симметриясы;
- беттің төменгі бөлігінің биіктігі;
- иек және мұрын-ерін қатпарларының ауырлығы (тегістелген, орташа тегістелген, айқын, тереңдеген).

Кез келген профильдегі тіс дәрігеріне барған әрбір науқас ауыз қуысының ісік немесе ісік алдындағы зақымдануын анықтау үшін тексерілуі керек. Ауыз қуысының кіреберісін, ерін қаттарын, өтперлі қатпар жағыдайын, шырышты қабат жағыдайын, меншікті ауыз қуысының жағыдайын зерттеу, тіл, таңдай, базам безі, сілекей бұлақ көздерін тексеру, ауыз қуысы табанын зертуді үрету.

ТМЖ және шайнау бұлшықеттерін тексеру.

Пальпация- бұл саусақтарды қолдану (әдетте бас бармақтың, индекстің және ортаңғы саусақтардың терминалдық фалангтарының жастықшалары, сирек кішкентай саусақ).

Пальпацияны пайдалана отырып, тіндер мен органдардың тұрақтылығын, конфигурациясын, қозғалғыштығын, ауырсыну реакциясын, ауытқулардың болуын, патологиялық ошақтың мөлшері мен шекараларын анықтайды.

Пальпация бөлінеді:

- үстірт; - терең; - сыртқы және ауыз ішілік.

Ауызша емтихан

Ауыз қуысын тексеру ретімен жүргізіледі:
- ауыз қуысының тамбурын қарау;
- ауыз қуысының өзін тексеру.

Ауыз қуысын аспаптық зерттеу

Стоматологиялық тексеру құралдардың көмегімен жүзеге асырылады: тіс айнасы, зонд және пинцет, бұл эмальдың тұтастығын анықтауға немесе қуысты анықтауға, оның тереңдігі мен өлшемін, сондай-ақ тіс қуысымен байланысын белгілеуге мүмкіндік береді. Тістердің түсіне назар аудару керек. Тіс эмальының сұр және бұлыңғыр түсі пульпа некрозын көрсетуі мүмкін.

Перкуссия- Бұл зондтың немесе пинцеттің тұтқасымен тісті түрту. Перкуссия тік немесе көлденең болуы мүмкін. Тік перкуссияда тіс ұшы аймағында қабыну процесі болса ауырады; көлденең перкуссия шеткі периодонттың (тісті қоршап тұрған қызыл иектің) күйін анықтайды. Перкуссия сау тістен бастап, ауру тіске ауысумен мұқият орындалады. Перкуссия әлсіз оң, оң және күшті оң болуы мүмкін. Бұл тексеру кезінде науқас өзінің сезімдерін салыстыра отырып, қай тістің ауыратынын өзі анықтайды.

Зондтау- кариозды қуыстың болуын, ондағы жұмсартуды, кариозды қуыстың тереңдігін, кариозды қуыс түбінің ауырсынуын, сонымен қатар эмальдың сезімталдығын анықтауға көмектеседі. Бұл тексеруді оң қолға ұстайтын зонд (ұшты ұшы үшкір құрал), ал сол қолға тіс айнасы арқылы жүргізеді. Зондтау кезінде кариозды қуыстың болуы, ондағы жұмсарту, кариозды қуыстың тереңдігі, кариозды қуыс түбінің ауыруы, сонымен қатар эмальдың сезімталдығы анықталады. Зондтау өте мұқият орындалады, дөрекі қозғалыстар кариозды қуыс пен тіс пульпасының арасындағы жұқа қабатты бұзуы (тесуі) мүмкін. Ауырсынатын периодонтальды қалтаны зерттеу (саңыраудың пайда болуымен тіс тінінің ажырауы) арнайы түймелік зонд арқылы жүзеге асырылады.

Стоматологиялық науқасты тексерудің қосымша әдістеріне жатады: - термометрия;
- электрометриялық әдіс (электродонтодиагностика);
- фотосурет;
- функционалдық әдістер;
- жалпы соматикалық әдістер;
- неврологиялық әдістер;
- рентгендік әдістер;
- зертханалық (жалпы клиникалық, биохимиялық, серологиялық, цитологиялық, гистологиялық, микробиологиялық);
- гистоморфологиялық әдістер;
- ауыз қуысындағы спецификалық зерттеулер.

Цитология, биопсия, рентгендік тексерулер.

4. Иллюстрациялық материал:лекциялық тезістер, презентациялар, көрнекті құралдар.

5. Ұсынылатын оқу.

Негізгі:

Мирзаева Д. О. Тіс пен ауыз қуысы ауруларын емдеу және алдын алу : оқулық / Д. О. Мирзаева. - Қарағанды : ЖК "Ақнұр", 2017. - 346 бет. с.

Терапиялық стоматология. Ауыз қуысы шырышты қабығының аурулары. Үш бөлімнен тұрады. 3-бөлім : оқулық. / орыс тіліндегі бас. ред. Г. М. Барер; қаз. тілінде ред. Ж. Ғ. Таңқыбаева. - 2-бас., толықт. және қайта өңд. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 344 бет.

Кузьмина Э.М. Применение антибактериальных ополаскивателей полости рта для профилактики заболеваний пародонта : учебное пособие / Э. М. Кузьмина, А. В. Лапатина, Т. А. Смирнова . - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 80 с
Зазулевская Л.Я. Болезни слизистой оболочки полости рта : учебное пособие / Л. Я. Зазулевская. - Алма-Ата : New book, 2019. - 364 с
Боровский, Е. В. Терапиялық стоматология. Т.3 : оқулық / Е.В.Боровский,Ж.Б.Ахметов ; Қаз. тіл. ауд. жауап. ред. Ж.Б. Ахметов. - 3-ші бас. - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 204 бет.
Боровский, Е. В. Терапевтическая стоматология. Т.3 : учебник / Е.В.Боровский . - 3-е изд. - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 208 с
Мезгілбаева, Д. М. Терапиялық стоматология : оқулық / Д. М. Мезгілбаева, С. Ж. Абдикаримов, Н. Ғ. Сапаева. - 2-ші бас. - Алматы : АҚНҰР, 2019. - 536 бет. С

Қосымша әдебиеттер

Методы обследования, диагностики, профилактики и ортопедического лечения пациентов с болезнями пародонта : метод. рек. для студ. стом. факультетов / А. Ю. Малый [и др.]. - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 156 с
Кабулбеков, А. А. Профилактическая стоматология : учебное пособие / А. А. Кабулбеков, С. С. Есембаева, Ж. А. Кистаубаева. - Алма-Ата : New book, 2019. - 176 с
Трутень, В. П. Рентгеноанатомия и ренгенодиагностика в стоматологии : учебное пособие / В. П. Трутень. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2017. - 216 с
Миндубаева, Ф. А. Студент-стоматологтарға арналған қалыпты физиология бойынша мамандандырылған курс : оқу-әдістемелік құрал / Ф. А. Миндубаева, А.М. Евневич. - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 92 бет.

Электронды басылымдар

Ибрагимова Р.С. Нейростоматологические заболевания [Электронный ресурс] : учебное пособие, доп., перераб. / Р. С. Ибрагимова. - Электрон. текстовые дан.(634 МБ). - Алматы, 2021 эл. опт. диск (CD-ROM)
Микаелян, Н. П. Биохимия твердых тканей полости рта в норме и патологии : учеб. пособие / Н. П. Микаелян, О. С. Комаров. - Москва : Издательство, 2019. - 72 https://elib.kaznu.kz/book/14321
Рузуддинов С.Р., Кузеков Ж.С.Основные принципы ортопедического лечения заболеваний пародонта. Второе дополненное издание. – Алматы: Эверо, 2020. – 120 стр. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/365/
Боровский Е.В. Терапиялық стоматология: 3-ші басылым, II – том. /Е.В. Боровский, Ахметов Ж.Б.-Алматы: Эверо, 2020. — 204 б https://www.elib.kz/ru/search/read_book/239/
Боровский Е.В. Терапиялық стоматология: III – том. / Е.В.Боровский, Ахметов Ж.Б.-Алматы: Эверо, 2020. — 204 б https://www.elib.kz/ru/search/read_book/240/

6. Тақырып сұрақтары:

1. Стоматологиядағы алғашқы медициналық құжаттама нысандары.
2. Медициналық құжаттаманың мақсаты.
3. Шотты толтыру ережелері. f. No 043/y-06, «Стоматологиялық амбулаториялық жазба.
4. Шотты тіркеу ережелері. f. № 037/y-06, «Тіс дәрігерінің жұмысын күнделікті есепке алу парағы».
5. Шотты тіркеу ережелері. f. № 039/y-06, «Дәрігердің емдеу-профилактикалық жұмысының күнделігі».
6. Медициналық құжаттарды сақтау ережелері.
7. Медициналық құжаттама сот-медициналық сараптаманың объектісі ретін
8. Диагноз қою үшін қандай зерттеу әдістерін таңдайсыз?
9. Қандай қосымша тексерулер диагнозды дәлелдей алады?

10. Ауыз қуысының анатомиялық құрылысы;
11. Ауыз қуысының гистологиялық құрылымы мен қызметі;

№5 дәріс

1. Тақырып: Пародонт қабынуының патологиялық анатомиясы, клиникасы, диагностикасы, салыстырмалы диагностикасы.
2. Мақсаты: Білімгерлерге ауыз қуысының анатомиялық құрылымын үйретіп, патологиялық өзгерістерімен таныстыру, аурудың даму этиологиясы, патологиясы, клиникалық көрінісін сипаттауды үйрету. Ауруларды салыстырмалы нақтамалап, ділдікпен нақтама қоюды үйрету. Деонтологиясының негізгі ережелерін оқып білу, кәсіби және этикалық проблемаларды анықтай алу, дәлелді тәсілдер негізінде олардың алдын алу әдістері мен шешу жолдарын меңгеру; стоматологиялық күтімде медициналық этика және деонтология принциптерін қолдана білу.
3. Дәріс тезистері:

Пародонтит –парадонт тіндерінің қабынуымен қатар, периодонттың альвеолярлы өсіндісінің және альвола сүйегінің деструкциялық дамуымен сипатталатын ауру болып табылады.
Этиологиясы
1.Микробты қақ (стрептококктар, актиномицеттер, фузобактериялар)

2.Қызыл иектің механикалық, химиялық, физикалық қоздырғыштардан бұзылуы

Жүйелі:Соматикалық аурулар,тіс қақтары,Соматикалық аурулар,тіс қақтары,Созылмалы аурулар қойылмауы.Тістем бұзылысы нашар,Жүктілік кезінде Эндокринді аурулр.
Жергілікті:созылмалы гингивитсапасыз жасалған тіс протезі пломбаның дұрыс ауыз қуысының гигиенасының.тістем бұзылысы,.тіс қатары деформациясы
Пародонт ауруларындағы қабынудың патогенезі

1. Полиморфты-ядролы лейкоциттердің бұзылуы
2. Қабыну медиаторлардың бөлінуі
3. Микроциркуляцияның бұзылуы
4. Қан тамырлар өткізгіштігінің жоғарлауы
5. Жалқықтану және клеткалық шоғырлану
6. Коллагенің ыдырауы
7. Эпителийдің акантозға ұшырауы
8. Тіс-қызыл иек байламының бұзылуы

Түрлері:
Ауырлығына қарай-жеңіл, орта, ауыр
Ағымына қарай:Жедел, созылмалы, созылмалының өршуі, АБСЦЕСС, РЕМИССИЯ
Орналасуына қарай: Жергілікті, жайылған
Жеңіл дәреже – гингивит, пародонтальды қалтаның тереңдігі 3,5 мм дейін
Орта дәреже – гингивит, пародонтальды қалтаның тереңдігі 5 мм дейін, жалқық, альвеола өсіндісінің резорбциясы тіс түбірінің ортасына дейін

Ауыр дәреже –қалтаның тереңдігі 6 мм асады, тістер қозғалмалы (II-III), жарақаттаушы окклюзия, сүйек резорбциясы
Пародонттың жедел қабынуы
Шағымы: Қызылиек қатты сыздап немесе солқылдап ауыратынына, ас шайнағанда ауру сезімінің күшейтініне шағымданады.
Қарап тексергенде: Себепші ықпал әсер еткен аймақта 1-2 қызылиек бүртіктері және жиегі қатты қызарып, домбығады.
Сипап басқан кезде қатты ауырады, қызылиек сайынан сарысулы немесе іріңді жалқық бөлінеді. Сүңгі тиіп кетсе қатты қанайды.
Рентген суретте: периодонт саңылауының жиектік бөлігі кеңейгені анықталды.
Егер уақытында емделмесе созылмалы қабынуға ауысады
Парадонт қабынуының қарқынды түрі
Альвеола сүйегінің жедел сорылуымен, созылмалы түрінде көптеген тістер аймағына таралумен сипатталады. Сүйек тінінің жойылуы сүйектің тігінен және көлденеңінен сорылуымен кездеседі. Тістер ерте қозғалмалы болады.Көбінесе жүйелі аурулармен ассоциациялауға болады. Олар: қант диабеті, Даун синдромы,және пародонттың әртүрлі идиопатиялық аурулары.
2 түрде кездеседі жас категориясына қарай:
-Парадонт қабынуының А типтесіне 14-26 жас аралығындағы науқастар
- Парадонт қабынуының В типтесіне 26-35 жас аралығындағы науқастар жатады.
Ятрогенияның классификациясы
1-топ: профилактикалық шаралармен байланысты ятрогения (тіс жабындарын кетіру ережелерін сақтамау нәтижесінде пайда болатын тістің шығуы).
2-топ: ауруды диагностикалау процесімен байланысты ятрогендіктер.
3-топ: ұсынылатын емдеу түрлеріне байланысты ятрогендік препараттар (дәрілік және т.б.).
4-топ: реанимациялық шаралармен байланысты ятрогендер.
5-топ: ятрогендік, медицина қызметкерлерінің қолайсыз әсерінен науқас психикасының өзгеруімен байланысты.
6-топ: медициналық көмек көрсету процесін ұйымдастырудағы ақаулармен байланысты ятрогения.
7-топ: әрекетсіздікке байланысты ятрогендік, яғни медициналық көмек көрсетпеу.
8-топ: қате диагностикамен және емдеу немесе емдемеу салдарынан жаңа аурудың дамуымен байланысты ятрогенді «псевдоаурулар».
Этикалық мәселелерді шешудің дәлелді тәсілдері.
Қоғам дәрігердің халықтың денсаулығы үшін жауапкершілігін қамтамасыз етеді. Сонымен бірге тіс дәрігеріне кәсіби қызмет барысында туындайтын этикалық мәселелерді шешу жолдарын үйрету керек.
Этикалық мәселелерді шешудің екі деңгейі бар:
− бірінші деңгей – дәрігер белгілі бір этикалық мәселені шешу жолын біледі, бірақ бұл білімді тәжірибеде қолданбайды;
− екінші деңгей – практикалық әрекеттерді мұқият орындау.
4. Иллюстрациялық материал:лекциялық тезістер, презентациялар, көрнек құралдары.
5. Ұсынылатын оқу.
Негізгі:
Мирзаева Д. О. Тіс пен ауыз қуысы ауруларын емдеу және алдын алу : оқулық / Д. О. Мирзаева. - Қарағанды : ЖК "Ақнұр", 2017. - 346 бет. с.

Терапиялық стоматология. Ауыз қуысы шырышты қабығының аурулары. Үш бөлімнен тұрады. 3-бөлім : оқулық. / орыс тіліндегі бас. ред. Г. М. Барер; қаз. тілінде ред. Ж. Ғ. Таңқыбаева. - 2-бас., толықт. және қайта өңд. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 344 бет.
Кузьмина Э.М. Применение антибактериальных ополаскивателей полости рта для профилактики заболеваний пародонта : учебное пособие / Э. М. Кузьмина, А. В. Лапатина, Т. А. Смирнова . - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 80 с
Зазулевская Л.Я. Болезни слизистой оболочки полости рта : учебное пособие / Л. Я. Зазулевская. - Алма-Ата : New book, 2019. - 364 с
Боровский, Е. В. Терапиялық стоматология. Т.3 : оқулық / Е.В.Боровский,Ж.Б.Ахметов ; Қаз. тіл. ауд. жауап. ред. Ж.Б. Ахметов. - 3-ші бас. - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 204 бет.
Боровский, Е. В. Терапевтическая стоматология. Т.3 : учебник / Е.В.Боровский . - 3-е изд. - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 208 с
Мезгілбаева, Д. М. Терапиялық стоматология : оқулық / Д. М. Мезгілбаева, С. Ж. Абдикаримов, Н. Ғ. Сапаева. - 2-ші бас. - Алматы : АҚНҰР, 2019. - 536 бет. С

Қосымша әдебиеттер

Методы обследования, диагностики, профилактики и ортопедического лечения пациентов с болезнями пародонта : метод. рек. для студ. стом. факультетов / А. Ю. Малый [и др.]. - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 156 с
Кабулбеков, А. А. Профилактическая стоматология : учебное пособие / А. А. Кабулбеков, С. С. Есембаева, Ж. А. Кистаубаева. - Алма-Ата : New book, 2019. - 176 с
Трутень, В. П. Рентгеноанатомия и ренгенодиагностика в стоматологии : учебное пособие / В. П. Трутень. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2017. - 216 с
Миндубаева, Ф. А. Студент-стоматологтарға арналған қалыпты физиология бойынша мамандандырылған курс : оқу-әдістемелік құрал / Ф. А. Миндубаева, А.М. Евневич. - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 92 бет.

Электронды басылымдар

Ибрагимова Р.С. Нейростоматологические заболевания [Электронный ресурс] : учебное пособие, доп., перераб. / Р. С. Ибрагимова. - Электрон. текстовые дан.(634 МБ). - Алматы, 2021 эл. опт. диск (CD-ROM)
Микаелян, Н. П. Биохимия твердых тканей полости рта в норме и патологии : учеб. пособие / Н. П. Микаелян, О. С. Комаров. - Москва : Издательство, 2019. - 72 https://elib.kaznu.kz/book/14321
Рузуддинов С.Р., Кузеков Ж.С.Основные принципы ортопедического лечения заболеваний пародонта. Второе дополненное издание. – Алматы: Эверо, 2020. – 120 стр. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/365/
Боровский Е.В. Терапиялық стоматология: 3-ші басылым, II – том. /Е.В. Боровский, Ахметов Ж.Б.-Алматы: Эверо, 2020. — 204 б https://www.elib.kz/ru/search/read_book/239/
Боровский Е.В. Терапиялық стоматология: III – том. / Е.В.Боровский, Ахметов Ж.Б.-Алматы: Эверо, 2020. — 204 б https://www.elib.kz/ru/search/read_book/240/

1. «Этика» және «деонтология» терминдерін түсіндіріңіз.
2. Медициналық этиканың медициналық этикадан айырмашылығы неде екенін көрсетіңіз.
3. Тіс дәрігерінің функционалдық міндеттерін атаңыз және олардың қайсысында қателер жиі жіберілетінін көрсетіңіз.
4. Ұлы дәрігерлердің бірінің өмірбаянын сызып, оның мамандығы бойынша басты жетістіктерін атап көрсетіңіз.

№6 дәріс

1. Тақырып: Пародонтоздың клиникасы, патанатомиясы, диагностикасы, салыстырмалы диагностикасы

2. Мақсаты:студенттерге пародонтоз ауруы туралы түсінік беру, оның патологиялық, диструкциялық өзгерістерін үйрету, клиникалық көрінісімен таныстыру. Салыстырмалы нақтамасын үйрету, қандай аурулармен салыстыру қажетті, айырмашылықтары мен ұқсастықтарын дәлелді түсндіру. Нақтама қоюды үйрету.

3. Дәріс тезистері:

Пародонтоз ауруы-пародонт ауруы, Негізінен дистрофиялық сипатта, әдетте ересек адамдарда дамиды. Пародонт тіндерінің тамақтануы, ақуыздардың, минералды тұздардың алмасуы, олардың өсуі мен жаңаруы бұзылады. Нәтижесінде тістердің бекітілген жерінде жақтың барлық сүйек тіндері ыдырай бастайды.

Парадонтозға тән:

-Пародонтоз ауруы салыстырмалы түрде сирек кездеседі (1-8 %)
-Бұл қабыну ауруы емес
-Көбінесе дәрігерлер парадонтит деп қателеседі
-Тістердің жақсы бекітілуі тіс шөгінділерінің аз мөлшері тән
-Тістердің мойнында қызыл иек қалталары мен іріңдері жоқ
-Баяу және үздіксіз дамиды клиникалық көріністер кенеттен пайда болады және біртіндеп дамиды. Көбінесе науқастар тіс аралық септумдары толығымен жойылғанға дейін дәрігерге бармайды.

Пародонт аурулары клиникасы

1. Атрофиялық және резорбтивті процесс жылдарға созылады. Деструктивті процесс жылдам прогресске бейім емес.
2. Басталуы байқалмайды, дамиды және баяу дамиды және жылдарға созылады.
3. Аурудың бастапқы кезеңдерінде пациенттер іс жүзінде тіс дәрігеріне жүгінбейді.
4. Шағымдары (аурудың басында) – тістердің мойын және түбірлерінің әсер етуіне, тістердің ашық аймақтарының химиялық және термиялық тітіркендіргіштерге сезімталдығының жоғарылауына.
5. Шағымдары (дамыған кезеңде) – диастеманың және треманың пайда болуы, тістердің ығысуы, травматикалық окклюзия, жоғарғы жақсүйекте тістердің желпі тәрізді орналасуы.

Макроскопиялық сурет

Әдетте, шұңқырға батырылған тамырға қатысты ауыз қуысында тұрған тіс тәжі тістің қысқа бөлігі болып табылады. Пародонтоз ауруы кезінде бұл қатынастар өзгереді: тәж тамырдың ашық бөлігімен бірге ұзарады, ал тамырдың суға батқан бөлігі қысқарады. Сағыз көп немесе аз дәрежеде ісінеді-паста, олардың шеттері қалыңдатылған. Көбінесе тісаралық папиллярлардың гипертрофиясы, кейде бүкіл гингивальды жиек болады. Тістің әртүрлі беттеріндегі 1-1,5 мм норманың орнына Сағыз қалтасының тереңдігі бірдей емес. Көбінесе ерін бетінде ол нормадан аспайды, ал апроксимальды беттерде жұқа зонд тамырдың ұзындығының жартысына дейін енеді, ал алыс жағдайларда апекске дейін жетеді. Қалталар myshared іріңімен жасалады.

Пародонт ауруларына келесі клиникалық белгілер тән:

1. қызыл иектің қабынуы жоқ; қызыл иек, керісінше, жиі бозғылт түсті, тығыз және тіс түбірінің бетіне тығыз орналасады. Қан кету жоқ.
Атрофиялық гингивит (анемиялық қызыл иек, қызыл иектің сопақшаларының және қызыл иектің шеттерінің атрофиясы).
Периодонтальды сынақтар мен индекстерді қолдану арқылы қабыну белгілерінің болуы тіркелмейді.
2. Тіс және пародонт қалталары жоқ, өйткені Тістің тереңдігінде эпителий өспейді.
3. Пародонт талшықтарының айтарлықтай бұзылуы жоқ.
4. Тістің тартылуына байланысты мойынның, содан кейін тістердің түбірлерінің экспозициясы бар.
5. Тістің шеңберлі байламы бұзылмаған. Оның беткі талшықтарының атрофиясы кезінде тереңірек орналасқан пародонт талшықтары өз қызметін атқара бастайды.
6. Альвеолярлы сүйек резорбциясы сүйек қалталары түзілмей, жылдар бойы баяу дамиды. Сүйектің үдемелі резорбциясы оның бүкіл ұзындығы бойынша шамамен бірдей көрінеді (горизонтальды резорбция).
7. Микробтық бляшканың болуы тән емес.
8. Көбінесе кариозды емес патологиямен біріктіріледі - эмаль эрозиясы, сына тәрізді ақау, гиперестезия және т.б.
9. Тістердің патологиясы көзғалғыштығы ұақыт помыдий. Тіс аралық перделердің сүйек тінінің III тағы жоғалумен де тестер тұрақты.
Оттықты сынау сумен жабдықтаудың құндылығын анықтау үшін процестің деградациясы туралы ғылымның негізі болып табылады.
10. Орташа ауыр травматикалық окклюзия.
11. Рентгенограммада тіс аралық қалқалардың ұшында сүйек тінінің қабыну резорбциясының белгілері жоқ, контуры анық. Остеопороз ошақтарынсыз қалқалардың биіктігінің төмендеуі, мойын аймағындағы пародонт саңылауының кеңеюінсіз қалқалардың сүйек тығыздығының сақталуы байқалады. Кортикальды пластинка сақталған. Альвеолярлы өсіндінің терең бөліктерінде және жақтың денесінде сүйек тінінің склеротикалық қайта құрылымдау белгілерін және остеопороз мен остеосклероздың кезектесетін ошақтарын анықтауға болады. Қаңқаның басқа бөліктерінде өзгерістер болуы мүмкін.
12. Жүрек-тамыр жүйесі аурулары, эндокриндік аурулар және т.б.

ДИФФЕРЕНЦИАЛЬНАЯ ДИАГНОСТИКА ПАРОДОНТОЗА И ГИНГИВИТА:
1. Гингивитпен негізінен балалар мен жастар (26-30 жасқа дейін) ауырса, пародонт ауруы 40 жастан асқан адамдарда кездеседі.
2. Гингивит қабынудың белгілі бір морфологиялық белгілерінің болуымен сипатталады: катаральды гингивитте экссудация, ойық жаралы гингивит кезіндегі альтерация, гипертрофиялық гингивитте пролиферация. Периодонт ауруы қабыну белгілерінсіз жүреді.
3. Гингивитте негізінен минералданбаған тіс шөгінділері (жұмсақ тақта, тамақ қалдықтары) болса, пародонт ауруы кезінде тіс үсті тастары өте тығыз болады.
4. Гингивит кезінде рентгенде сүйек тінінде өзгерістер болмайды, пародонт ауруы кезінде көлденең резорбция жүреді.
5. Гингивитте де, пародонт ауруында да клиникалық қалта болмайды.

ДИФФЕРЕНЦИАЛЬНАЯ ДИАГНОСТИКА ПАРОДОНТИТА И ПАРОДОНТОЗА:
1. Пародонтит периодонт ауруы кезінде байқалмайтын қызыл иектің қан кетуімен сипатталады.
2. Клиникалық қалта периодонтитке ғана тән.

3. Пародонтит кезінде тістердің борпылдақтығы анықталады (жеңіл дәрежеде), пародонт ауруы кезінде шамалы қозғалғыштық ауыр дәрежеде ғана пайда болады.
4. Пародонтит кезінде қызыл иектің қабынуы пародонт ауруларына тән емес серозды, некротикалық немесе полиморфты процестің басым болуымен анықталады.
5. Рентгенограммада пародонтит кезінде – вертикальды резорбция, пародонт ауруы кезінде – горизонтальды.
6. Пародонтит, тіс үсті және тіс асты тасы кезінде, периодонт ауруы кезінде тіс тасы не мүлдем жоқ, не тек қана супрагингивальды таспен анықталады.

4. Иллюстрациялық материал:лекциялық тезістер, презентациялар, көрнекті құралдар.
5. Ұсынылатын оқу.
Негізгі:
Мирзаева Д. О. Тіс пен ауыз қуысы ауруларын емдеу және алдын алу : оқулық / Д. О. Мирзаева. - Қарағанды : ЖК "Ақнұр", 2017. - 346 бет. с.
Терапиялық стоматология. Ауыз қуысы шырышты қабығының аурулары. Үш бөлімнен тұрады. 3-бөлім : оқулық. / орыс тіліндегі бас. ред. Г. М. Барер; қаз. тілінде ред. Ж. Ғ. Таңқыбаева. - 2-бас., толықт. және қайта өңд. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 344 бет.
Кузьмина Э.М. Применение антибактериальных ополаскивателей полости рта для профилактики заболеваний пародонта : учебное пособие / Э. М. Кузьмина, А. В. Лапатина, Т. А. Смирнова . - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 80 с
Зазулевская Л.Я. Болезни слизистой оболочки полости рта : учебное пособие / Л. Я. Зазулевская. - Алма-Ата : New book, 2019. - 364 с
Боровский, Е. В. Терапиялық стоматология. Т.3 : оқулық / Е.В.Боровский,Ж.Б.Ахметов ; Қаз. тіл. ауд. жауап. ред. Ж.Б. Ахметов. - 3-ші бас. - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 204 бет.
Боровский, Е. В. Терапевтическая стоматология. Т.3 : учебник / Е.В.Боровский . - 3-е изд. - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 208 с
Мезгілбаева, Д. М. Терапиялық стоматология : оқулық / Д. М. Мезгілбаева, С. Ж. Абдикаримов, Н. Ғ. Сапаева. - 2-ші бас. - Алматы : АҚНҰР, 2019. - 536 бет. С
Қосымша әдебиеттер
Методы обследования, диагностики, профилактики и ортопедического лечения пациентов с болезнями пародонта : метод. рек. для студ. стом. факультетов / А. Ю. Малый [и др.]. - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 156 с
Кабулбеков, А. А. Профилактическая стоматология : учебное пособие / А. А. Кабулбеков, С. С. Есембаева, Ж. А. Кистаубаева. - Алма-Ата : New book, 2019. - 176 с
Трутень, В. П. Рентгеноанатомия и ренгенодиагностика в стоматологии : учебное пособие / В. П. Трутень. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2017. - 216 с
Миндубаева, Ф. А. Студент-стоматологтарға арналған қалыпты физиология бойынша мамандандырылған курс : оқу-әдістемелік құрал / Ф. А. Миндубаева, А.М. Евневич. - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 92 бет.
Электронды басылымдар
Ибрагимова Р.С. Нейростоматологические заболевания [Электронный ресурс] : учебное пособие, доп., перераб. / Р. С. Ибрагимова. - Электрон. текстовые дан.(634 МБ). - Алматы, 2021 эл. опт. диск (CD-ROM)
Микаелян, Н. П. Биохимия твердых тканей полости рта в норме и патологии : учеб. пособие / Н. П. Микаелян, О. С. Комаров. - Москва : Издательство, 2019. - 72 https://elib.kaznu.kz/book/14321

Рузуддинов С.Р., Кузеков Ж.С.Основные принципы ортопедического лечения заболеваний пародонта. Второе дополненное издание. – Алматы: Эверо, 2020. – 120 стр. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/365/
Боровский Е.В. Терапиялық стоматология: 3-ші басылым, II – том. /Е.В. Боровский, Ахметов Ж.Б.-Алматы: Эверо, 2020. — 204 б https://www.elib.kz/ru/search/read_book/239/
Боровский Е.В. Терапиялық стоматология: III – том. / Е.В.Боровский, Ахметов Ж.Б.-Алматы: Эверо, 2020. — 204 б https://www.elib.kz/ru/search/read_book/240/

1. «Этика» және «деонтология» терминдерін түсіндіріңіз.
2. Медициналық этиканың медициналық этикадан айырмашылығы неде екенін көрсетіңіз.
3. Тіс дәрігерінің функционалдық міндеттерін атаңыз және олардың қайсысында қателер жиі жіберілетінін көрсетіңіз.
4. Ұлы дәрігерлердің бірінің өмірбаянын сызып, оның мамандығы бойынша басты жетістіктерін атап көрсетіңіз.

6. Тақырып сұрақтары:

1. Пародонтоз ауруының сипаттамасы;
2. Пародонтоз ауруының клиникалық көрінісу;
3. Салыстырмалы нақтамалау және нақтаманы негіздеу.

№7 дәріс

1. Тақырып: Периодонтальды атрофия. Клиникасы, диагностикасы, емдеуді жоспарлау.
2.Мақсаты: білімгерлерге периодотальды атрофия ауыу туралы түсінік беру, оның патологиялық, диструкциялық өзгерістерін үйрету, клиникалық көрінісімен таныстыру. Салыстырмалы нақтамасын үйрету, қандай аурулармен салыстыру қажетті, айырмашылықтары мен ұысастықтарын дәлелді түсндіру. Нақтама қоюды үйрету.
3. Дәріс тезистері: Периодонтальды атрофия. Клиникасы, диагностикасы, емдеуді жоспарлау.
Сүйек атрофиясы – тістер ұзақ уақыт жоқ болған кезде пайда болатын жақ сүйегінің көлемін азайту процесі. Әдетте, бұл процесті тіс дәрігерінің кабинетіне барған кезде ғана анықтауға болады, диагностика кезінде, өйткені визуалды өзгерістер науқастың өзіне байқалмауы мүмкін.
Атрофияның негізгі белгілері:
Сүйек деформациясы тіс жоғалтқаннан кейін бір жылдан кейін айтарлықтай байқалады, бірақ ол жойылғаннан кейін бірден басталады. Көптеген зерттеулерге сәйкес, алғашқы үш айда тіндердің жоғалуы шамамен 20% құрайды. Белгілі белгілер келесідей:

1. Гингивальды контурдың төмендеуі, себебі қызыл иек жақ сүйегімен бірге салбырап қалады,
2. Бет пішінінің деформациясы: тістердің көп саны бірден жоғалған кезде беттің асимметриясы уақыт өте келе пайда болады, щектерде айқын депрессиялар пайда болуы мүмкін, еріндердің тартылуы жиі байқалады. Шын мәнінде, бұл сүйек тінінің атрофиясы емес, тістердің көп болмауының симптомы, бірақ бұл екі процесс бір-бірімен тығыз байланысты,
3. Тістердің қатар бойымен қозғалуы: бос кеңістіктің пайда болуы нәтижесінде тістер бос кеңістікті алу үшін жылжи бастайды;
4. Ерін айналасындағы әжімдердің пайда болуы, назолабиальды қатпарлардың пайда болуы

Атрофияның негізгі белгілері:

5. Созылмалы стоматологиялық аурулар. Созылмалы периодонтит, периостит, пародонт ауруы, остеомиелит, перихилярлы кисталар және гранулемалар жақ тіндеріндегі қабыну

процестерімен бірге жүреді және альвеолярлы процестің резорбциясын тудырады. Сынықтар, көгерулер, тістердің механикалық зақымдануы және альвеолярлы процесс остеогенез процестерін бұзады.

6. Туа біткен анатомиялық аномалиялар. Жақ сүйектерінің дамымауы жақ-бет аймағының кейбір туа біткен ақауларының құрамдас бөлігі болып табылады: ерін жырығы, альвеолярлы өсінді және таңдай, дисостоз, Робин синдромы. Кейбір адамдар генетикалық бейімділікке байланысты атрофияға бейім.
7. Онкологиялық аурулар. Сүйектің резорбциясының себебі әртүрлі жақ ісіктері болуы мүмкін: қатерлі ісік, одонтогенді саркома, остеома, хондрома, фиброма, гемангиома, амелобластома, одонтома, миксома, амелобластикалық фиброма, цементома. Ісіктерді жою сүйек ақауына әкеледі, ол да атрофиялық өзгерістерді тудырады.
8. Ағзаның аурулары. 40-50 жастан асқан адамдар остеопорозды сезінеді - сүйек тініндегі зат алмасудың бұзылуы. Ауру микроэлементтердің үдемелі жоғалуымен, резорбция процестерінің басым болуымен, сүйек құрылымының бұзылуымен, олардың тығыздығы мен массасының төмендеуімен бірге жүреді. Патологияның дамуында негізгі рөлді кальций, фосфор, D дәрумені алмасуының бұзылуы, сондай-ақ фтор, магний, бром, кремний және витаминдердің жетіспеушілігі атқарады. Сондай-ақ, атрофияның қоздырғышы жүрек-тамыр, эндокриндік, ас қорыту және жүйке жүйелерінің аурулары болуы мүмкін.

4. Иллюстрациялық материал:лекциялық тезістер, презентациялар, көрнекті құралдар.

5. Ұсынылатын оқу.

Негізгі:

Мирзаева Д. О. Тіс пен ауыз қуысы ауруларын емдеу және алдын алу : оқулық / Д. О. Мирзаева. - Қарағанды : ЖК "Ақнұр", 2017. - 346 бет. с.

Терапиялық стоматология. Ауыз қуысы шырышты қабығының аурулары. Үш бөлімнен тұрады. 3-бөлім : оқулық. / орыс тіліндегі бас. ред. Г. М. Барер; қаз. тілінде ред. Ж. Ғ. Таңқыбаева. - 2-бас., толықт. және қайта өңд. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 344 бет.

Кузьмина Э.М. Применение антибактериальных ополаскивателей полости рта для профилактики заболеваний пародонта : учебное пособие / Э. М. Кузьмина, А. В. Лапатина, Т. А. Смирнова . - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 80 с

Зазулевская Л.Я. Болезни слизистой оболочки полости рта : учебное пособие / Л. Я. Зазулевская. - Алма-Ата : New book, 2019. - 364 с

Боровский, Е. В. Терапиялық стоматология. Т.3 : оқулық / Е.В.Боровский,Ж.Б.Ахметов ; Қаз. тіл. ауд. жауап. ред. Ж.Б. Ахметов. - 3-ші бас. - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 204 бет.

Боровский, Е. В. Терапевтическая стоматология. Т.3 : учебник / Е.В.Боровский . - 3-е изд. - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 208 с

Мезгілбаева, Д. М. Терапиялық стоматология : оқулық / Д. М. Мезгілбаева, С. Ж. Абдикаримов, Н. Ғ. Сапаева. - 2-ші бас. - Алматы : АҚНҰР, 2019. - 536 бет. С

Қосымша әдебиеттер

Методы обследования, диагностики, профилактики и ортопедического лечения пациентов с болезнями пародонта : метод. рек. для студ. стом. факультетов / А. Ю. Малый [и др.]. - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 156 с

Кабулбеков, А. А. Профилактическая стоматология : учебное пособие / А. А. Кабулбеков, С. С. Есембаева, Ж. А. Кистаубаева. - Алма-Ата : New book, 2019. - 176 с

Трутень, В. П. Рентгеноанатомия и ренгенодиагностика в стоматологии : учебное пособие / В. П. Трутень. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2017. - 216 с

Миндубаева, Ф. А. Студент-стоматологтарға арналған қалыпты физиология бойынша мамандандырылған курс : оқу-әдістемелік құрал / Ф. А. Миндубаева, А.М. Евневич. - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 92 бет.

Электронды басылымдар

Ибрагимова Р.С. Нейростоматологические заболевания [Электронный ресурс] : учебное пособие, доп., перераб. / Р. С. Ибрагимова. - Электрон. текстовые дан.(634 МБ). - Алматы, 2021 эл. опт. диск (CD-ROM)
Микаелян, Н. П. Биохимия твердых тканей полости рта в норме и патологии : учеб. пособие / Н. П. Микаелян, О. С. Комаров. - Москва : Издательство, 2019. - 72 https://elib.kaznu.kz/book/14321
Рузуддинов С.Р., Кузеков Ж.С.Основные принципы ортопедического лечения заболеваний пародонта. Второе дополненное издание. – Алматы: Эверо, 2020. – 120 стр. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/365/
Боровский Е.В. Терапиялық стоматология: 3-ші басылым, II – том. /Е.В. Боровский, Ахметов Ж.Б.-Алматы: Эверо, 2020. — 204 б https://www.elib.kz/ru/search/read_book/239/
Боровский Е.В. Терапиялық стоматология: III – том. / Е.В.Боровский, Ахметов Ж.Б.-Алматы: Эверо, 2020. — 204 б https://www.elib.kz/ru/search/read_book/240/

1. «Этика» және «деонтология» терминдерін түсіндіріңіз.
2. Медициналық этиканың медициналық этикадан айырмашылығы неде екенін көрсетіңіз.
3. Тіс дәрігерінің функционалдық міндеттерін атаңыз және олардың қайсысында қателер жиі жіберілетінін көрсетіңіз.
4. Ұлы дәрігерлердің бірінің өмірбаянын сызып, оның мамандығы бойынша басты жетістіктерін атап көрсетіңіз.

6. Тақырып сұрақтары:

1. Пародонтоз ауруының сипаттамасы;
2. Пародонтоз ауруының клиникалық көрінісу;
3. Салыстырмалы нақтамалау және нақтаманы негіздеу.
4. Периодонт атрофиясы туралы түсінік
5. Атрофияның негізгі белгілері.

№8 дәріс

1. Тақырып: Ісік тәрізді және идиопатиялық аурулардың клиникасы, диагностикасы, салыстырмалы диагностик.

2. Мақсаты:студенттерге ісік тәрізді және идиопатиялық аурулардың клиникасы, диагностикасы, салыстырмалы диагностик туралы түсінік беру, оның патологиялық, дисструкциялық өзгерістерін үйрету, клиникалық көрінісімен таныстыру. Салыстырмалы нақтамасын үйрету, қандай аурулармен салыстыру қажетті, айырмашылықтары мен ұқсастықтарын дәлелді түсндіру. Нақтама қоюды үйрету.

3. Дәріс тезистері:

Пародонттың идиопатиялық аурулары.

Мұндай аурудың ағымы және дамуы пародонт ауруының әр түрлі формаларына берілген сипаттамасына сай келмейді.

Идеопатиялық ауруларға жалпы болып үрдістің шағырлануы жатады (локализация).

Идиопатиялық аурулар тобына басқа жалпы аурулардың симптомдары мен синдромдарын жатқызады және бұл жерде жас балалар артықшылыққа ие: қан аурулары, қант диабеті, эозинофильді гранулама, Хенда-Шюллер-Крисчен синдромы, Папийона-Лефебра, Ослер, Леттерер-Сиве ауруы, Иценко-Кушинга, гистоцитоз х.

Иценко-Кушинга ауруы кезіндегі пародонтальды синдром ішкі секреция бездерінің көпшілігінің зақымдануымен, гипофизарлық аппараттың біріншілік зақымдануымен және үрдіске жыныс бездерінің, бүйрек үсті бездерінің, асқазан асты бездерінің қосылуымен көрінеді.

Науқастарда семіру, тері беттерінде қан қоюлулар, жаныс бездерінің қызметінің бұзылуы, диабет, психикалық бұзылыстар т.б. байқалады тез гиперемия, қызыл иек ісінуі және оған қан құйылуы анықталады: тістердің ығысуы және қозғалғыштығы, тіс аралық емізікшелерінің өсуі, іріңді бөлінісі бар парадонтальды қалталар. Рентгенограммада жақта кемікті заттың ошақты остеопорозы және альвеола өсіндісінің деструкциясы көрінеді.

Үрдіс альвеола аралық перделердің төбесінен басталуы шарт емес. Ол төменгі жақтың түбінде немесе денесінде локализациялануы мүмкін және оның альвеолярлық бөлімінде. Остеопорозды адамның қаңқасының басқа да сүйектерінде көруге болады.

Гнморагиялық ангиомотоздағы пародонтальдық синдром. (Ослер синдромы) – геморагиямен көрінетін отбасылық тұқымқуалайтын ұсақ тамырлар (венулалар мен капилярлардың) ауруы. Клиникалық көріністері жеке профузды қан ағумен және олар сыртқы себептермен байланыссыз (мұрын, ішкі мүшелер, ауыз қуысының шырышты т.б.) сипатталады. Ауру кез келген жаста дамуы мүмкін, бірақ 40-50 жаста айқын көрінеді. Катаралды гингивит түрінде ағып өтеді. Ауыз қуысының шырышты қабаты ісінген, жай қан аққыштық, онда телеангаэктомия пурпурлы – күлгін түсті және жайғана механикалық әсерге қан ағады. Аурудың ұзақтығына қарай клинико-рентгенологиялық зерттеуде пародонт тіндерінде симптомокомплекс көрінеді. Ол ауру дәрежелі пародонтозды көзге елестетеді. Ауыз қуысында анологиялық өзгерістер және пародонт тінінде Чедиака-Хигаси синдромында анықталады. Гистоцитоз х кезіндегі пародонтальды синдром.

4. Иллюстрациялық материал:лекциялық тезістер, презентациялар, көрнекті құралдар.

5. Ұсынылатын оқу.

Негізгі:

Мирзаева Д. О. Тіс пен ауыз қуысы ауруларын емдеу және алдын алу : оқулық / Д. О. Мирзаева. - Қарағанды : ЖК "Ақнұр", 2017. - 346 бет. с.

Терапиялық стоматология. Ауыз қуысы шырышты қабығының аурулары. Үш бөлімнен тұрады. 3-бөлім : оқулық. / орыс тіліндегі бас. ред. Г. М. Барер; қаз. тілінде ред. Ж. Ғ. Таңқыбаева. - 2-бас., толықт. және қайта өңд. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 344 бет.

Кузьмина Э.М. Применение антибактериальных ополаскивателей полости рта для профилактики заболеваний пародонта : учебное пособие / Э. М. Кузьмина, А. В. Лапатина, Т. А. Смирнова . - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 80 с

Зазулевская Л.Я. Болезни слизистой оболочки полости рта : учебное пособие / Л. Я. Зазулевская. - Алма-Ата : New book, 2019. - 364 с

Боровский, Е. В. Терапиялық стоматология. Т.3 : оқулық / Е.В.Боровский,Ж.Б.Ахметов ; Қаз. тіл. ауд. жауап. ред. Ж.Б. Ахметов. - 3-ші бас. - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 204 бет.

Боровский, Е. В. Терапевтическая стоматология. Т.3 : учебник / Е.В.Боровский . - 3-е изд. - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 208 с

Мезгілбаева, Д. М. Терапиялық стоматология : оқулық / Д. М. Мезгілбаева, С. Ж. Абдикаримов, Н. Ғ. Сапаева. - 2-ші бас. - Алматы : АҚНҰР, 2019. - 536 бет. С

Қосымша әдебиеттер

Методы обследования, диагностики, профилактики и ортопедического лечения пациентов с болезнями пародонта : метод. рек. для студ. стом. факультетов / А. Ю. Малый [и др.]. - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 156 с

Кабулбеков, А. А. Профилактическая стоматология : учебное пособие / А. А. Кабулбеков, С. С. Есембаева, Ж. А. Кистаубаева. - Алма-Ата : New book, 2019. - 176 с
Трутень, В. П. Рентгеноанатомия и ренгенодиагностика в стоматологии : учебное пособие / В. П. Трутень. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2017. - 216 с
Миндубаева, Ф. А. Студент-стоматологтарға арналған қалыпты физиология бойынша мамандандырылған курс : оқу-әдістемелік құрал / Ф. А. Миндубаева, А.М. Евневич. - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 92 бет.

Электронды басылымдар

Ибрагимова Р.С. Нейростоматологические заболевания [Электронный ресурс] : учебное пособие, доп., перераб. / Р. С. Ибрагимова. - Электрон. текстовые дан.(634 МБ). - Алматы, 2021 эл. опт. диск (CD-ROM)
Микаелян, Н. П. Биохимия твердых тканей полости рта в норме и патологии : учеб. пособие / Н. П. Микаелян, О. С. Комаров. - Москва : Издательство, 2019. - 72 https://elib.kaznu.kz/book/14321
Рузуддинов С.Р., Кузеков Ж.С.Основные принципы ортопедического лечения заболеваний пародонта. Второе дополненное издание. – Алматы: Эверо, 2020. – 120 стр. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/365/
Боровский Е.В. Терапиялық стоматология: 3-ші басылым, II – том. /Е.В. Боровский, Ахметов Ж.Б.-Алматы: Эверо, 2020. — 204 б https://www.elib.kz/ru/search/read_book/239/
Боровский Е.В. Терапиялық стоматология: III – том. / Е.В.Боровский, Ахметов Ж.Б.-Алматы: Эверо, 2020. — 204 б https://www.elib.kz/ru/search/read_book/240/

1. «Этика» және «деонтология» терминдерін түсіндіріңіз.
2. Медициналық этиканың медициналық этикадан айырмашылығы неде екенін көрсетіңіз.
3. Тіс дәрігерінің функционалдық міндеттерін атаңыз және олардың қайсысында қателер жиі жіберілетінін көрсетіңіз.
4. Ұлы дәрігерлердің бірінің өмірбаянын сызып, оның мамандығы бойынша басты жетістіктерін атап көрсетіңіз.

6. Тақырып сұрақтары:

1. Пародонтың идиопатиалық ауруының сипаттамасы;
2. Пародонтың идиопатиалық ауруының клиникалық көрінісу;
3. Салыстырмалы нақтамалау және нақтаманы негіздеу.

№9 дәріс

1. Тақырып: Пародонт ауруларын жалпы емдеу кағидалар

2. Мақсаты:студенттерге пародонтоз ауруы туралы түсінік беру, оның патологиялық, диструкциялық өзгерістерін үйрету, клиникалық көрінісімен таныстыру. Салыстырмалы нақтамасын үйрету, қандай аурулармен салыстыру қажетті, айырмашылықтары мен ұқсастықтарын дәлелді түсндіру. Нақтама қоюды үйрету.

3. Дәріс тезистері:

Пародонт ауруларын емдеу шараларының нәтижелілігін тиімді болу үшін дарігер-стоматолог (пародонтолог) негізгі 5 қағиданы ұстанғаны тиімді. Олар темендегілер:

Кешенділік
Бірізділік
Жүйелілік
Жекедаралық
Белсенділік

Кешендік қағида
Кешендік қағида патологиялық үрдістің себебіне, даму механизміне, ауырлығына байланысты этиопатогенездік, симптоматикалық емдеу шараларын қарастырады. Сондықтан кешенді емдеу құрамына жергілікті емдеу әдістері (терапиялық, хирургиялық, ортопедиялық,физиотерапиялық) және жалпы емдеу шаралары қолдануы өте жақсы нәтиже береді. Науқаста қосымша аурулар болған кезде дәрігер-стоматологтың дәрігер-интернистермен бірігіп жумыс істейды.
Дәйектілік қағидасы
Дәйектілік қағидасы жургізілетін емдеу шараларының белгілі бір реттілікпен орындалуы қарастырады. Пародонт ауруларың емдеу бір ғана емдеу курсын жургізумен шектелмейді. Жақсы нәтижеге ие болу ушін емдеу курсын белгілі бір уақыттан кейін қайталап отыруға тура келеді.
Жуйелік- профилактикалық емдеу курсын жуйелік түрде жургізіп, наукасты диспансерлік бақылауға алынады. Жеке тұлғалық қағидасы пародонт ауруы бар адамның (индивидумның) жеке басындағы ерекшелігін, бойында созылмалы жуйелі сырқаттардың бар-жоғын ескере отырып, емдеу жоспарын қурастырады.
Белсенділік қағидасы
Белсенділік қағидасы бұл емдеу процессінде дәрігердің де, науқастыңда белсенді катысуын талап етеді.
Пародонт ауруларын емдеу жоспары патологиялық үрдістің:
түріне клиникалық көрінісіне ағымына ауырлық дәрежесіне этиологиясына байланысты
Екіге белінеды.
Жергілікті ем
Жалпы ем
Жергілікті ем:

1. Ауыз қуысын тазалауға үйрету;
2. Тіс қақтары мен тастарын инструментальді әдіспен тазалау;
3. Қасқа үзенгілері мен таяз ауыз кіреберісіне коррекция жасау;
4. Жарақаттаушы окклюзияны ликвидациялау;
5. Тістер қатарындағы ақауларды(тістердің шоғырлана орналасуы) ортодонттар мамандарымен кеңесе отырып ем жүргізу.

Пародонт ауруларын жалпы емдеу
Медикаментозды жалпы ем үшін әр турлі препараттарды қолданылады:
- қабынуға қарсы - антибактериальды терапия
- минералды зат алмасуды қалпына келтіру
- микроциркуляторлық және метаболикалық бұзылыстарды қалпына келтіру препараттар.

4. Иллюстрациялық материал:лекциялық тезістер, презентациялар, көрнекті құралдар.
5. Ұсынылатын оқу.
Негізгі:

Мирзаева Д. О. Тіс пен ауыз қуысы ауруларын емдеу және алдын алу : оқулық / Д. О. Мирзаева. - Қарағанды : ЖК "Ақнұр", 2017. - 346 бет. с.
Терапиялық стоматология. Ауыз қуысы шырышты қабығының аурулары. Үш бөлімнен тұрады. 3-бөлім : оқулық. / орыс тіліндегі бас. ред. Г. М. Барер; қаз. тілінде ред. Ж. Ғ. Таңқыбаева. - 2-бас., толықт. және қайта өңд. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 344 бет.

Кузьмина Э.М. Применение антибактериальных ополаскивателей полости рта для профилактики заболеваний пародонта : учебное пособие / Э. М. Кузьмина, А. В. Лапатина, Т. А. Смирнова . - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 80 с
Зазулевская Л.Я. Болезни слизистой оболочки полости рта : учебное пособие / Л. Я. Зазулевская. - Алма-Ата : New book, 2019. - 364 с
Боровский, Е. В. Терапиялық стоматология. Т.3 : оқулық / Е.В.Боровский,Ж.Б.Ахметов ; Қаз. тіл. ауд. жауап. ред. Ж.Б. Ахметов. - 3-ші бас. - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 204 бет.
Боровский, Е. В. Терапевтическая стоматология. Т.3 : учебник / Е.В.Боровский . - 3-е изд. - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 208 с
Мезгілбаева, Д. М. Терапиялық стоматология : оқулық / Д. М. Мезгілбаева, С. Ж. Абдикаримов, Н. Ғ. Сапаева. - 2-ші бас. - Алматы : АҚНҰР, 2019. - 536 бет. С

Қосымша әдебиеттер

Методы обследования, диагностики, профилактики и ортопедического лечения пациентов с болезнями пародонта : метод. рек. для студ. стом. факультетов / А. Ю. Малый [и др.]. - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 156 с
Кабулбеков, А. А. Профилактическая стоматология : учебное пособие / А. А. Кабулбеков, С. С. Есембаева, Ж. А. Кистаубаева. - Алма-Ата : New book, 2019. - 176 с
Трутень, В. П. Рентгеноанатомия и ренгенодиагностика в стоматологии : учебное пособие / В. П. Трутень. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2017. - 216 с
Миндубаева, Ф. А. Студент-стоматологтарға арналған қалыпты физиология бойынша мамандандырылған курс : оқу-әдістемелік құрал / Ф. А. Миндубаева, А.М. Евневич. - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 92 бет.

Электронды басылымдар

Ибрагимова Р.С. Нейростоматологические заболевания [Электронный ресурс] : учебное пособие, доп., перераб. / Р. С. Ибрагимова. - Электрон. текстовые дан.(634 МБ). - Алматы, 2021 эл. опт. диск (CD-ROM)
Микаелян, Н. П. Биохимия твердых тканей полости рта в норме и патологии : учеб. пособие / Н. П. Микаелян, О. С. Комаров. - Москва : Издательство, 2019. - 72 https://elib.kaznu.kz/book/14321
Рузуддинов С.Р., Кузеков Ж.С.Основные принципы ортопедического лечения заболеваний пародонта. Второе дополненное издание. – Алматы: Эверо, 2020. – 120 стр. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/365/
Боровский Е.В. Терапиялық стоматология: 3-ші басылым, II – том. /Е.В. Боровский, Ахметов Ж.Б.-Алматы: Эверо, 2020. — 204 б https://www.elib.kz/ru/search/read_book/239/
Боровский Е.В. Терапиялық стоматология: III – том. / Е.В.Боровский, Ахметов Ж.Б.-Алматы: Эверо, 2020. — 204 б https://www.elib.kz/ru/search/read_book/240/

1. «Этика» және «деонтология» терминдерін түсіндіріңіз.
2. Медициналық этиканың медициналық этикадан айырмашылығы неде екенін көрсетіңіз.
3. Тіс дәрігерінің функционалдық міндеттерін атаңыз және олардың қайсысында қателер жиі жіберілетінін көрсетіңіз.
4. Ұлы дәрігерлердің бірінің өмірбаянын сызып, оның мамандығы бойынша басты жетістіктерін атап көрсетіңіз.

6. Тақырып сұрақтары:

1. Пародонтит ауруының жалпы емі;
2. Пародонтит ауруының жергілікті емі;
3. Пародонтит ауруының ақынуыда қолданылатын емі;

№10 дәріс

1. Тақырып: Пародонт патологиясын хирургиялық емдеудегі жалпы қағидалар.

2. Мақсаты:студенттерге пародонтоз ауыу туралы түсінік беру, оның патологиялық, диструкциялық өзгерістерін үйрету, клиникалық көрінісімен таныстыру. Салыстырмалы нақтамасын үйрету, қандай аурулармен салыстыру қажетті, айырмашылықтары мен ұысастықтарын дәлелді түсндіру. Нақтама қоюды үйрету.

3. Дәріс тезистері:

Хирургиялық операцияның классификациясы:

1. Кюретаж
А. ашық
б. жабық
2. Гинговотомия
А. вертикалды
б. көлденең
3. Гингивэктомия
А. қарапайым
б. радикалды
4. Қақпақтау операциялары
А. гингипластика
б. гингивостеопластика

Пародонтитті хирургиялық емдеу

Периодонтитті хирургиялық емдеу алдында мыналар жүргізіледі:
1. Ауыз қуысының санациясы.
2. Қозғалмалы тістерді иммобилизациялау.
3. Травматикалық окклюзияны жою.
4. Тістерді деппульпациялау.

Пародонт ауруларын емдеу әрқашан күрделі және келесі міндеттерді қамтиды:

1. жалпы патологиялық факторларды жою;
2. жергілікті тітіркендіргіштерді жою;
3. пародонт тіндерінің қабыну ауруларын жою;
4. дегенеративті процестерді тоқтату;
5. пародонт тіндерінің функцияларын қалпына келтіру;
6. пародонт тінінің регенерациясын ынталандыру;
7. стоматологиялық ауруларды емдеу.

Жақсы емдік әсерге жету үшін:

I. жоғары сапалы стоматологиялық кюретаж;
II. тіс түбірі цементін тазалау
III. некротикалық тіндерді кесу

Пародонт ауруларын хирургиялық емдеудің көптеген әдістері бар, олар келесідей жіктеледі (В.С. Иванов).

I. Пародонт қалталарын емдеудің хирургиялық әдістері:

1. кюретаж;
2. криохирургия;
3. гингивотомия;
4. гингивэктомия (қарапайым және радикалды);
5. электрохирургиялық емдеу.

II. Лоскутты операция:

лоскутты операция, қызылиек жиегін түзету;

Периодонттағы репаративті процестерді
ынталандыратын агенттерді қолдану арқылы
лоскунтты операциялары.

4. Иллюстрациялық материал:лекциялық тезістер, презентациялар, көрнекті құралдар.

5. Ұсынылатын оқу.

Негізгі:

Мирзаева Д. О. Тіс пен ауыз қуысы ауруларын емдеу және алдын алу : оқулық / Д. О. Мирзаева. - Қарағанды : ЖК "Ақнұр", 2017. - 346 бет. с.

Терапиялық стоматология. Ауыз қуысы шырышты қабығының аурулары. Үш бөлімнен тұрады. 3-бөлім : оқулық. / орыс тіліндегі бас. ред. Г. М. Барер; қаз. тілінде ред. Ж. Ғ. Таңқыбаева. - 2-бас., толықт. және қайта өңд. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 344 бет.

Кузьмина Э.М. Применение антибактериальных ополаскивателей полости рта для профилактики заболеваний пародонта : учебное пособие / Э. М. Кузьмина, А. В. Лапатина, Т. А. Смирнова . - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 80 с

Зазулевская Л.Я. Болезни слизистой оболочки полости рта : учебное пособие / Л. Я. Зазулевская. - Алма-Ата : New book, 2019. - 364 с

Боровский, Е. В. Терапиялық стоматология. Т.3 : оқулық / Е.В.Боровский,Ж.Б.Ахметов ; Қаз. тіл. ауд. жауап. ред. Ж.Б. Ахметов. - 3-ші бас. - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 204 бет.

Боровский, Е. В. Терапевтическая стоматология. Т.3 : учебник / Е.В.Боровский . - 3-е изд. - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 208 с

Мезгілбаева, Д. М. Терапиялық стоматология : оқулық / Д. М. Мезгілбаева, С. Ж. Абдикаримов, Н. Ғ. Сапаева. - 2-ші бас. - Алматы : АҚНҰР, 2019. - 536 бет. С

Қосымша әдебиеттер

Методы обследования, диагностики, профилактики и ортопедического лечения пациентов с болезнями пародонта : метод. рек. для студ. стом. факультетов / А. Ю. Малый [и др.]. - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 156 с

Кабулбеков, А. А. Профилактическая стоматология : учебное пособие / А. А. Кабулбеков, С. С. Есембаева, Ж. А. Кистаубаева. - Алма-Ата : New book, 2019. - 176 с

Трутень, В. П. Рентгеноанатомия и ренгенодиагностика в стоматологии : учебное пособие / В. П. Трутень. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2017. - 216 с

Миндубаева, Ф. А. Студент-стоматологтарға арналған қалыпты физиология бойынша мамандандырылған курс : оқу-әдістемелік құрал / Ф. А. Миндубаева, А.М. Евневич. - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 92 бет.

Электронды басылымдар

Ибрагимова Р.С. Нейростоматологические заболевания [Электронный ресурс] : учебное пособие, доп., перераб. / Р. С. Ибрагимова. - Электрон. текстовые дан.(634 МБ). - Алматы, 2021 эл. опт. диск (CD-ROM)

Микаелян, Н. П. Биохимия твердых тканей полости рта в норме и патологии : учеб. пособие / Н. П. Микаелян, О. С. Комаров. - Москва : Издательство, 2019. - 72 https://elib.kaznu.kz/book/14321

Рузуддинов С.Р., Кузеков Ж.С.Основные принципы ортопедического лечения заболеваний пародонта. Второе дополненное издание. – Алматы: Эверо, 2020. – 120 стр. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/365/

Боровский Е.В. Терапиялық стоматология: 3-ші басылым, II – том. /Е.В. Боровский, Ахметов Ж.Б.-Алматы: Эверо, 2020. — 204 б https://www.elib.kz/ru/search/read_book/239/

Боровский Е.В. Терапиялық стоматология: III – том. / Е.В.Боровский, Ахметов Ж.Б.-Алматы: Эверо, 2020. — 204 б https://www.elib.kz/ru/search/read_book/240/

1. «Этика» және «деонтология» терминдерін түсіндіріңіз.

2. Медициналық этиканың медициналық этикадан айырмашылығы неде екенін көрсетіңіз.
3. Тіс дәрігерінің функционалдық міндеттерін атаңыз және олардың қайсысында қателер жиі жіберілетінін көрсетіңіз.
4. Ұлы дәрігерлердің бірінің өмірбаянын сызып, оның мамандығы бойынша басты жетістіктерін атап көрсетіңіз.

6. Тақырып сұрақтары:

1. Пародонтитті емдеудің хирургиялық емінің негіздері;
2. Пародонтите емдеуде лоскуттық операция ұғымы;
3. Пародонтит қалталарды емдеу әдісі;

№11 дәріс

1. Тақырып: Пародонт ауруларын емдеуде физиотерапиялық тәсілдерді колдану.

2. Мақсаты:студенттерге пародонт ауруларын емдеу жолдары, әдістері туралы түсінік беру, емдеуде физиотерапиялық тәсілдерді колдануды түсіндіру.

3. Дәріс тезистер:

Физиотерапиялық аспаптар және оларды қолдану әдістері.

1. Гальванизация және электрофорез
2. Диадинамометрия
3. Электроұйқы терапия
4. Ультратонды терапия.
5. Флюктуоризация
6. Дарсонвализация
7. Диатермокоагуляция және диатермотомия
8. УЖЖ-терапия
9. Микротолқындық терапия
10. Инфрақызыл сәулелену.
11. Ультракүлгін сәулелену.
12. Лазерлік терапия

Кіріспе

Физиотерапия процедуралары пародонт аурулары кезінде емдеу-алдын алу шаралары кешенінде маңызды орын алады.

Олар пародонт патологиясының кез-келген түрінде және сатысында көрсетілген, патогенетикалық және симптоматикалық емдеу мақсатымен емдеудің, алдын ала сақтандыру мен еңбекке жарамды етудің әр түрлі кезеңдерінде кеңінен қолданылады.

Қазіргі заманғы түсініктер бойынша, физикалық факторлардың организмге әсері олармен тудырылатын клеткалардың физика-химиялық қасиеттерінің және оларда болатын

алмасу процестерінің жиынтығымен, сондай-ақ олардың ықпалының әсерінен физиологиялық функционалдық жүйелерде пайда болатын ортақ реакциялармен анықталады, сонымен қатар олардың нерв-рефлекторлы және гуморальды табиғаты болады.

Физиотерапия процедуралары тұтас алғанда адам организміне және жеке алғанда пародонтқа көп факторлық әсер етеді.

Оларды қолдану нәтижесінде организмнің тіндері мен қорғаушы күштерінің өзгеше емес күшіне енуінің қозуы байқалады, қабыну процестерінің белсенділігі азаяды, тіндердің қоректенуі жақсарады, қалпына келу процестері күшейеді. Өзгеше емес әсерлермен қатар көптеген физикалық факторлар патологиялық процестің биофизикалық, биохимиялық және патофизиологиялық механизмдеріне өзгеше әрекет етеді.

4. Иллюстрациялық материал:лекциялық тезістер, презентациялар, көрнекті құралдар.
5. Ұсынылатын оқу.
Негізгі:

Мирзаева Д. О. Тіс пен ауыз қуысы ауруларын емдеу және алдын алу : оқулық / Д. О. Мирзаева. - Қарағанды : ЖК "Ақнұр", 2017. - 346 бет. с.
Терапиялық стоматология. Ауыз қуысы шырышты қабығының аурулары. Үш бөлімнен тұрады. 3-бөлім : оқулық. / орыс тіліндегі бас. ред. Г. М. Барер; қаз. тілінде ред. Ж. Ғ. Таңқыбаева. - 2-бас., толықт. және қайта өңд. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 344 бет.
Кузьмина Э.М. Применение антибактериальных ополаскивателей полости рта для профилактики заболеваний пародонта : учебное пособие / Э. М. Кузьмина, А. В. Лапатина, Т. А. Смирнова . - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 80 с
Зазулевская Л.Я. Болезни слизистой оболочки полости рта : учебное пособие / Л. Я. Зазулевская. - Алма-Ата : New book, 2019. - 364 с
Боровский, Е. В. Терапиялық стоматология. Т.3 : оқулық / Е.В.Боровский,Ж.Б.Ахметов ; Қаз. тіл. ауд. жауап. ред. Ж.Б. Ахметов. - 3-ші бас. - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 204 бет.
Боровский, Е. В. Терапевтическая стоматология. Т.3 : учебник / Е.В.Боровский . - 3-е изд. - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 208 с
Мезгілбаева, Д. М. Терапиялық стоматология : оқулық / Д. М. Мезгілбаева, С. Ж. Абдикаримов, Н. Ғ. Сапаева. - 2-ші бас. - Алматы : АҚНҰР, 2019. - 536 бет. С
Қосымша әдебиеттер
Методы обследования, диагностики, профилактики и ортопедического лечения пациентов с болезнями пародонта : метод. рек. для студ. стом. факультетов / А. Ю. Малый [и др.]. - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 156 с
Кабулбеков, А. А. Профилактическая стоматология : учебное пособие / А. А. Кабулбеков, С. С. Есембаева, Ж. А. Кистаубаева. - Алма-Ата : New book, 2019. - 176 с
Трутень, В. П. Рентгеноанатомия и ренгенодиагностика в стоматологии : учебное пособие / В. П. Трутень. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2017. - 216 с
Миндубаева, Ф. А. Студент-стоматологтарға арналған қалыпты физиология бойынша мамандандырылған курс : оқу-әдістемелік құрал / Ф. А. Миндубаева, А.М. Евневич. - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 92 бет.
Электронды басылымдар
Ибрагимова Р.С. Нейростоматологические заболевания [Электронный ресурс] : учебное пособие, доп., перераб. / Р. С. Ибрагимова. - Электрон. текстовые дан.(634 МБ). - Алматы, 2021 эл. опт. диск (CD-ROM)

Микаелян, Н. П. Биохимия твердых тканей полости рта в норме и патологии : учеб. пособие / Н. П. Микаелян, О. С. Комаров. - Москва : Издательство, 2019. - 72 https://elib.kaznu.kz/book/14321
Рузуддинов С.Р., Кузеков Ж.С.Основные принципы ортопедического лечения заболеваний пародонта. Второе дополненное издание. – Алматы: Эверо, 2020. – 120 стр. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/365/
Боровский Е.В. Терапиялық стоматология: 3-ші басылым, II – том. /Е.В. Боровский, Ахметов Ж.Б.-Алматы: Эверо, 2020. — 204 б https://www.elib.kz/ru/search/read_book/239/
Боровский Е.В. Терапиялық стоматология: III – том. / Е.В.Боровский, Ахметов Ж.Б.-Алматы: Эверо, 2020. — 204 б https://www.elib.kz/ru/search/read_book/240/

1. «Этика» және «деонтология» терминдерін түсіндіріңіз.
2. Медициналық этиканың медициналық этикадан айырмашылығы неде екенін көрсетіңіз.
3. Тіс дәрігерінің функционалдық міндеттерін атаңыз және олардың қайсысында қателер жиі жіберілетінін көрсетіңіз.
4. Ұлы дәрігерлердің бірінің өмірбаянын сызып, оның мамандығы бойынша басты жетістіктерін атап көрсетіңіз.

6. Тақырып сұрақтары:

1. Гальванизация және электрофорез әдісі;
2. Диадинамометрия әдісі;
3. Электроұйқы терапия әдісі;
4. Ультратонды терапия әдісі;
5. Флюктуоризация әдісі;

№12 дәріс

1. Тақырып: Пародонт ауруларының алдын алу.

2. Мақсаты:студенттерге пародонт ауруларының алдын алу жолдарын, әдістерін үйрету. Пародонт ауруларының алдын алудың негізу жастықтан ауыз қуысы гигиенасына көңіл бөлу, жақсы гигиенаны сақтау аурудың алдын алудың негізі болып саналады. Пародон туралы түсінік беру, оның патологиялық, дисструкциялық өзгерістерін үйрету, клиникалық көрінісімен таныстыру. Салыстырмалы нақтамасын үйрету, қандай аурулармен салыстыру қажетті, айырмашылықтары мен ұқсастықтарын дәлелді түсндіру. Нақтама қоюды үйрету.

3. Дәріс тезистері:

Профилактика туралы түсінік

. Негізгі бөлім

Пародонт ауруларының факторы

Ауыз қуысының гигиенасын сақтау

Парадонт ауруларының алдын алуда ауыз қуысының индивидуальді гигиенасының ролі

Ауыз қуысының профессиональді гигиенасы және жүргізу принцптері

Кіріспе

Стоматологиялық аурулардың балалармен жасөспірімдер арасында жиі таралудың алдын-алуда профилактикалық шаралар жетекші орынға ие. Стоматологиялық аурулардың алдын-алудың нәтижесінде ауыз қуысы тіндерінің қабыну дерттерін болдырмауға және стоматолиялық аурулардың таралу жиілігін төмендетуге мүмкіндік береді. Мұндай қадам стоматологиялық қызметтің барлық саласында да түпкілікті өзгерістер енгізуге мүмкіндік

береді. Профилактикалық шараларды жүргізу стоматологиялық ауруларды емдеу сапасымен бірге қоғам өмірінің деңгейін сипаттауға болады.

Профилактика – бұл денсаулықтың жоғары деңгейде ұстауды қамтамасыз етуге және стоматологиялық аурулардың алдын – алуға арналған мемлекеттік, әлеуметтік, гигиеналық шаралар жүйесі.

Қазіргі кезде балалар денсаулығына және де профилактикалық шараларды сақтамауына әртүрлі факторлар әсер етеді: әлеуметтік, экономикалық, өндірістік, урбанизациялық, ақпараттық басымдылықтар балалар арасында стоматологиялық аурулардың жиілеуіне себепші болады.

Бұл балалар денсаулығын сақтауға арналған шаралар комплексі болып табылады. 1977ж эксперттердің Мәскеудегі мәжілісінде қабылданған ДДҰ – ның жіктемесіне сәйкес профилактиканы үлкен үш топқа бөлді:

1. Біріншілік
2. Екіншілік
3. Үшіншілік

Біріншілік алдын алу:

Ауруларлың пайда болу себебі мен жағдайын жою, сондай – ақ қоршаған ортаның өндірістік және тұрмыстық қолайсыз жағдайлардың әсеріне ағзаның қарсылық күшін жоғарылату арқылы оның алдын – алуға арналған гигиеналық және тәрбиелік шаралар жүйесі болып табылады.

Мемлекеттік және жалпы қоғамдық іс-шаралар жиынтығы.

Белсенді алдын алу шараларына жатады:

- Өндірістік заттарды жақсарту
- Рационалды тамақтануды қамтамасыз ету.
- Дене шынықтыруды дамыту
- Әйелдер консультациясында айтылуы қажет
- Рационалды диета
- Ауыз қуысының гигиенасы

Екіншілік алдын алу

Аурулардың қайталануымен асқынуын болдырмауға арналған шаралардың комплексі. Ең басты шаралардың бірі болып дұрыс жүргізілген профилактикамен ауыз қуысын жоспарлы сауықтандыру болып табылады.

Консервативті мінездемеде Бағытталған:

1. Патологиялық үрдістің стабилизациясы
2. Тістердің толық қызметін қалпына келтіру
3. Диспансирлеу
4. **Үшіншілік алдын алу шаралары немесе науқастың реабилитациясы**

Бет-жақ аймағындағы ағзалар мен ауыз ішіндегі жұмсақ тіндердің қызметін сақтауға және қайта қалпына келтіруге негізделген шаралар жиынтығы.

Хирургиялық араласу:

1. Тіс доғасын коррекциялау
2. Жүгеншені коррекциялау
3. Патологиялық қалтаны алып тастау
4. 3 дәрежелі тіс қозғалысын жою.
5. Кейін рационалдық протездеу.

4. Иллюстрациялық материал:лекциялық тезістер, презентациялар, көрнекті құралдар.

5. Ұсынылатын оқу.

Негізгі:

Мирзаева Д. О. Тіс пен ауыз қуысы ауруларын емдеу және алдын алу : оқулық / Д. О. Мирзаева. - Қарағанды : ЖК "Ақнұр", 2017. - 346 бет. с.

Терапиялық стоматология. Ауыз қуысы шырышты қабығының аурулары. Үш бөлімнен тұрады. 3-бөлім : оқулық. / орыс тіліндегі бас. ред. Г. М. Барер; қаз. тілінде ред. Ж. Ғ. Таңқыбаева. - 2-бас., толықт. және қайта өңд. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 344 бет.

Кузьмина Э.М. Применение антибактериальных ополаскивателей полости рта для профилактики заболеваний пародонта : учебное пособие / Э. М. Кузьмина, А. В. Лапатина, Т. А. Смирнова . - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 80 с

Зазулевская Л.Я. Болезни слизистой оболочки полости рта : учебное пособие / Л. Я. Зазулевская. - Алма-Ата : New book, 2019. - 364 с

Боровский, Е. В. Терапиялық стоматология. Т.3 : оқулық / Е.В.Боровский,Ж.Б.Ахметов ; Қаз. тіл. ауд. жауап. ред. Ж.Б. Ахметов. - 3-ші бас. - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 204 бет.

Боровский, Е. В. Терапевтическая стоматология. Т.3 : учебник / Е.В.Боровский . - 3-е изд. - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 208 с

Мезгілбаева, Д. М. Терапиялық стоматология : оқулық / Д. М. Мезгілбаева, С. Ж. Абдикаримов, Н. Ғ. Сапаева. - 2-ші бас. - Алматы : АҚНҰР, 2019. - 536 бет. С

Қосымша әдебиеттер

Методы обследования, диагностики, профилактики и ортопедического лечения пациентов с болезнями пародонта : метод. рек. для студ. стом. факультетов / А. Ю. Малый [и др.]. - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 156 с

Кабулбеков, А. А. Профилактическая стоматология : учебное пособие / А. А. Кабулбеков, С. С. Есембаева, Ж. А. Кистаубаева. - Алма-Ата : New book, 2019. - 176 с

Трутень, В. П. Рентгеноанатомия и ренгенодиагностика в стоматологии : учебное пособие / В. П. Трутень. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2017. - 216 с

Миндубаева, Ф. А. Студент-стоматологтарға арналған қалыпты физиология бойынша мамандандырылған курс : оқу-әдістемелік құрал / Ф. А. Миндубаева, А.М. Евневич. - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 92 бет.

Электронды басылымдар

Ибрагимова Р.С. Нейростоматологические заболевания [Электронный ресурс] : учебное пособие, доп., перераб. / Р. С. Ибрагимова. - Электрон. текстовые дан.(634 МБ). - Алматы, 2021 эл. опт. диск (CD-ROM)

Микаелян, Н. П. Биохимия твердых тканей полости рта в норме и патологии : учеб. пособие / Н. П. Микаелян, О. С. Комаров. - Москва : Издательство, 2019. - 72 https://elib.kaznu.kz/book/14321

Рузуддинов С.Р., Кузеков Ж.С.Основные принципы ортопедического лечения заболеваний пародонта. Второе дополненное издание. – Алматы: Эверо, 2020. – 120 стр. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/365/
Боровский Е.В. Терапиялық стоматология: 3-ші басылым, II – том. /Е.В. Боровский, Ахметов Ж.Б.-Алматы: Эверо, 2020. — 204 б https://www.elib.kz/ru/search/read_book/239/
Боровский Е.В. Терапиялық стоматология: III – том. / Е.В.Боровский, Ахметов Ж.Б.-Алматы: Эверо, 2020. — 204 б https://www.elib.kz/ru/search/read_book/240/

1. «Этика» және «деонтология» терминдерін түсіндіріңіз.
2. Медициналық этиканың медициналық этикадан айырмашылығы неде екенін көрсетіңіз.
3. Тіс дәрігерінің функционалдық міндеттерін атаңыз және олардың қайсысында қателер жиі жіберілетінін көрсетіңіз.
4. Ұлы дәрігерлердің бірінің өмірбаянын сызып, оның мамандығы бойынша басты жетістіктерін атап көрсетіңіз.

6. Тақырып сұрақтары:

1. Пародонт ауруының алдын алу жеке дара түрі;
2. Пародонт ауруының алдын алу мемлекеттік деңгейде;
3. Пародонт ауруының алдын алуда диспансерлі есепке алу негізі;

№13 дәріс

1. Тақырып: Пародонт ауруларын комплексті емдеу әдістерінің ішінде хирургиялық әдіс басты орын алады, хирургиялық емдеу кезіндегі қателер мен асқынулар.

2. Мақсаты:студенттерге пародонт ауруларын комплексті емдеу әдістерінің ішінде хирургиялық әдіс басты орын алады, хирургиялық емдеу кезіндегі қателер мен асқынулар. пародонт ауыу туралы түсінік беру, оның патологиялық, диструкциялық өзгерістерін үйрету, клиникалық көрінісімен таныстыру. Салыстырмалы нақтамасын үйрету, қандай аурулармен салыстыру қажетті, айырмашылықтары мен ұқсастықтарын дәлелді түсндіру. Нақтама қоюды үйрету.

3. Дәріс тезистері:

Парадонт ауруларын комплексті емдеу әдістерінің ішінде хирургиялық әдіс басты орын алады. Сондықтан үстіміздегі ғасырдың 60—80 жылдарынан парадонтитті хирургиялық жолмен емдеу кеңінен қолданылып келеді. Хирургиялық әдіс қызыл иек-тегі орнына келтіру, тіс-иек, тіс-сүйек қалталарын жойып, осы қалталардан аққан іріңді тоқтату үшін және жақ сүйектің қырын орнына келтіріп, тістердің тіс ұясында қозғалмауы үшін қолданылады. Дер кезінде жасалған операцияның нәтижесі жақсы әрі ұзаққа созылады. Терапиялық әдістермен емдеуден кейін кілегей қабықтың тіс қалталарына қараған бетінде ойдым-ойдым қабынған жерлер қалады. Оларды тек хирургиялық әдіспен ғана жоюға болады.

Қазіргі хирургиялық әдістерді үлкен үш топқа бөлуге болады.

I. Ол қызыл иек (гингивальная) хирургиясы;

1. Тіс-иек, тіс-сүйек қалталарын қасықшамен тазалау (кюре-іаж);
2. Қызыл иекті тілу (гингивотомия);
3. Қызыл иекті сылып тастау (ггингивоэктомия);

II. Қызыл иек клегей қабығының (мукогингивальная) хирурги-сы;

1. Ауыздықты тілу (френулотомия);
2. Ауыздықты сылып алу (френулоэктомия);
3. Ауыздың кіреберісін жасау (формирования полости рта); Жамау операциялары:

1. Қызыл иек кенересін кілегей қабықпен көмкеру;

2. Парадонтты орнына келтіру үшін жасалатын құрақ (жамау) операциялары.

Қызыл иек (гингивальная) хирургиясы

Тіс-иек, тіс-сүйек қалталарын қасықшамен тазалау (кюретаж).

Тіс-иек, тіс-сүйек қалталарын қасықшамен тазалау қалта тереңдігі 4 мм-ден асқанда қолданылады. Бұл операцияны жасайтын арнаулы аспаптар комплексі медицина заводтарында дайындалады.

Аспаптар құрамына имек ілгіш, көтергіш, астауша (кюретки), түрпі, бұрышты көтергіш тәрізді аспаптар кіреді.

Операцияның негізгі мақсаты — патологиялық қызыл иек және тіс-сүйек қалталарын жою. Мұны орындау үшін біріншіден, қызыл иектің үстіңгі және астыңғы жағында жиналған іріңді тұнбаларды қалдырмай алып тастап, екіншіден — бұзылған тіске жиналған тастарды (қақты), жұмсақ түйір еттерді, қызыл иек және тіс-сүйек қалталарына қарай өскен эпителийдің өскінін алып тастау керек.

Сонда операциядан кейін жарақатты таза ет пен сүйек қана қалады. Сөйтіп, бұл араларға қан келіп, ол ұйығаннан кейін қатты етке айналады да, тіс цементімен біргіп қалталар жоғалады. Алайда мұндай операцияны қабыну процесі асқынғанда жасауға болмайды. В. Е. Крешкина 1973 жылы бул операцияның басты негізгі төрт принципін атады. Олар: 1. Операция жасалатын жерді жансыздандыру;

2. 2—3 тіс қалталарын ғана тазалау;

3. Сау ет пен сүйекке аса уқыпты болып, оларды сақтай білу;

4. Таза сау тіс қалталарына толған қанды іріңді түрлі биологиялық дәрі-дәрмектермен залалсыздандыру.

4. Иллюстрациялық материал:лекциялық тезістер, презентациялар, көрнекті құралдар.

5. Ұсынылатын оқу.

Негізгі:

Мирзаева Д. О. Тіс пен ауыз қуысы ауруларын емдеу және алдын алу : оқулық / Д. О. Мирзаева. - Қарағанды : ЖК "Ақнұр", 2017. - 346 бет. с.

Терапиялық стоматология. Ауыз қуысы шырышты қабығының аурулары. Үш бөлімнен тұрады. 3-бөлім : оқулық. / орыс тіліндегі бас. ред. Г. М. Барер; қаз. тілінде ред. Ж. Ғ. Таңқыбаева. - 2-бас., толықт. және қайта өңд. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 344 бет.

Кузьмина Э.М. Применение антибактериальных ополаскивателей полости рта для профилактики заболеваний пародонта : учебное пособие / Э. М. Кузьмина, А. В. Лапатина, Т. А. Смирнова . - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 80 с

Зазулевская Л.Я. Болезни слизистой оболочки полости рта : учебное пособие / Л. Я. Зазулевская. - Алма-Ата : New book, 2019. - 364 с

Боровский, Е. В. Терапиялық стоматология. Т.3 : оқулық / Е.В.Боровский,Ж.Б.Ахметов ; Қаз. тіл. ауд. жауап. ред. Ж.Б. Ахметов. - 3-ші бас. - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 204 бет.

Боровский, Е. В. Терапевтическая стоматология. Т.3 : учебник / Е.В.Боровский . - 3-е изд. - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 208 с

Мезгілбаева, Д. М. Терапиялық стоматология : оқулық / Д. М. Мезгілбаева, С. Ж. Абдикаримов, Н. Ғ. Сапаева. - 2-ші бас. - Алматы : АҚНҰР, 2019. - 536 бет. С

Қосымша әдебиеттер

Методы обследования, диагностики, профилактики и ортопедического лечения пациентов с болезнями пародонта : метод. рек. для студ. стом. факультетов / А. Ю. Малый [и др.]. - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 156 с
Кабулбеков, А. А. Профилактическая стоматология : учебное пособие / А. А. Кабулбеков, С. С. Есембаева, Ж. А. Кистаубаева. - Алма-Ата : New book, 2019. - 176 с
Трутень, В. П. Рентгеноанатомия и ренгенодиагностика в стоматологии : учебное пособие / В. П. Трутень. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2017. - 216 с
Миндубаева, Ф. А. Студент-стоматологтарға арналған қалыпты физиология бойынша мамандандырылған курс : оқу-әдістемелік құрал / Ф. А. Миндубаева, А.М. Евневич. - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 92 бет.

Электронды басылымдар

Ибрагимова Р.С. Нейростоматологические заболевания [Электронный ресурс] : учебное пособие, доп., перераб. / Р. С. Ибрагимова. - Электрон. текстовые дан.(634 МБ). - Алматы, 2021 эл. опт. диск (CD-ROM)
Микаелян, Н. П. Биохимия твердых тканей полости рта в норме и патологии : учеб. пособие / Н. П. Микаелян, О. С. Комаров. - Москва : Издательство, 2019. - 72 https://elib.kaznu.kz/book/14321
Рузуддинов С.Р., Кузеков Ж.С.Основные принципы ортопедического лечения заболеваний пародонта. Второе дополненное издание. – Алматы: Эверо, 2020. – 120 стр. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/365/
Боровский Е.В. Терапиялық стоматология: 3-ші басылым, II – том. /Е.В. Боровский, Ахметов Ж.Б.-Алматы: Эверо, 2020. — 204 б https://www.elib.kz/ru/search/read_book/239/
Боровский Е.В. Терапиялық стоматология: III – том. / Е.В.Боровский, Ахметов Ж.Б.-Алматы: Эверо, 2020. — 204 б https://www.elib.kz/ru/search/read_book/240/

1. «Этика» және «деонтология» терминдерін түсіндіріңіз.
2. Медициналық этиканың медициналық этикадан айырмашылығы неде екенін көрсетіңіз.
3. Тіс дәрігерінің функционалдық міндеттерін атаңыз және олардың қайсысында қателер жиі жіберілетінін көрсетіңіз.
4. Ұлы дәрігерлердің бірінің өмірбаянын сызып, оның мамандығы бойынша басты жетістіктерін атап көрсетіңіз.

6. Тақырып сұрақтары:

1. Пародонт ауруларын хирургиялық емдеу кезіндегі;
2. Пародонт ауруларын қазіргі хирургиялық әдістерді үлкен үш топқа бөлуге болады;
3. Қызыл иекті тілу (гингивотомия) ұғымын түсіндір;

№14 дәріс

1. Тақырып: Пародонтоздың клиникасы, патанатомиясы, диагностикасы, салыстырмалы диагностикасы

2. Мақсаты:студенттерге пародонтоз ауыу туралы түсінік беру, оның патологиялық, диструкциялық өзгерістерін үйрету, клиникалық көрінісімен таныстыру. Салыстырмалы нақтамасын үйрету, қандай аурулармен салыстыру қажетті, айырмашылықтары мен ұысастықтарын дәлелді түсндіру. Нақтама қоюды үйрету.

3. Дәріс тезистері:

4. Иллюстрациялық материал:лекциялық тезістер, презентациялар, көрнекті құралдар.

5. Ұсынылатын оқу.

Негізгі:

Мирзаева Д. О. Тіс пен ауыз қуысы ауруларын емдеу және алдын алу : оқулық / Д. О. Мирзаева. - Қарағанды : ЖК "Ақнұр", 2017. - 346 бет. с.
Терапиялық стоматология. Ауыз қуысы шырышты қабығының аурулары. Үш бөлімнен тұрады. 3-бөлім : оқулық. / орыс тіліндегі бас. ред. Г. М. Барер; қаз. тілінде ред. Ж. Ғ. Таңқыбаева. - 2-бас., толықт. және қайта өңд. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 344 бет.
Кузьмина Э.М. Применение антибактериальных ополаскивателей полости рта для профилактики заболеваний пародонта : учебное пособие / Э. М. Кузьмина, А. В. Лапатина, Т. А. Смирнова . - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 80 с
Зазулевская Л.Я. Болезни слизистой оболочки полости рта : учебное пособие / Л. Я. Зазулевская. - Алма-Ата : New book, 2019. - 364 с
Боровский, Е. В. Терапиялық стоматология. Т.3 : оқулық / Е.В.Боровский,Ж.Б.Ахметов ; Қаз. тіл. ауд. жауап. ред. Ж.Б. Ахметов. - 3-ші бас. - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 204 бет.
Боровский, Е. В. Терапевтическая стоматология. Т.3 : учебник / Е.В.Боровский . - 3-е изд. - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 208 с
Мезгілбаева, Д. М. Терапиялық стоматология : оқулық / Д. М. Мезгілбаева, С. Ж. Абдикаримов, Н. Ғ. Сапаева. - 2-ші бас. - Алматы : АҚНҰР, 2019. - 536 бет. С

Қосымша әдебиеттер

Методы обследования, диагностики, профилактики и ортопедического лечения пациентов с болезнями пародонта : метод. рек. для студ. стом. факультетов / А. Ю. Малый [и др.]. - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 156 с
Кабулбеков, А. А. Профилактическая стоматология : учебное пособие / А. А. Кабулбеков, С. С. Есембаева, Ж. А. Кистаубаева. - Алма-Ата : New book, 2019. - 176 с
Трутень, В. П. Рентгеноанатомия и ренгенодиагностика в стоматологии : учебное пособие / В. П. Трутень. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2017. - 216 с
Миндубаева, Ф. А. Студент-стоматологтарға арналған қалыпты физиология бойынша мамандандырылған курс : оқу-әдістемелік құрал / Ф. А. Миндубаева, А.М. Евневич. - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 92 бет.

Электронды басылымдар

Ибрагимова Р.С. Нейростоматологические заболевания [Электронный ресурс] : учебное пособие, доп., перераб. / Р. С. Ибрагимова. - Электрон. текстовые дан.(634 МБ). - Алматы, 2021 эл. опт. диск (CD-ROM)
Микаелян, Н. П. Биохимия твердых тканей полости рта в норме и патологии : учеб. пособие / Н. П. Микаелян, О. С. Комаров. - Москва : Издательство, 2019. - 72 https://elib.kaznu.kz/book/14321
Рузуддинов С.Р., Кузеков Ж.С.Основные принципы ортопедического лечения заболеваний пародонта. Второе дополненное издание. – Алматы: Эверо, 2020. – 120 стр. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/365/
Боровский Е.В. Терапиялық стоматология: 3-ші басылым, II – том. /Е.В. Боровский, Ахметов Ж.Б.-Алматы: Эверо, 2020. — 204 б https://www.elib.kz/ru/search/read_book/239/
Боровский Е.В. Терапиялық стоматология: III – том. / Е.В.Боровский, Ахметов Ж.Б.-Алматы: Эверо, 2020. — 204 б https://www.elib.kz/ru/search/read_book/240/

1. «Этика» және «деонтология» терминдерін түсіндіріңіз.
2. Медициналық этиканың медициналық этикадан айырмашылығы неде екенін көрсетіңіз.
3. Тіс дәрігерінің функционалдық міндеттерін атаңыз және олардың қайсысында қателер жиі жіберілетінін көрсетіңіз.
4. Ұлы дәрігерлердің бірінің өмірбаянын сызып, оның мамандығы бойынша басты жетістіктерін атап көрсетіңіз.

6. Тақырып сұрақтары:
1. Пародонтоз ауруының сипаттамасы;
2. Пародонтоз ауруының клиникалық көрінісу;
3. Салыстырмалы нақтамалау және нақтаманы негіздеу.

№15 дәріс

1. Тақырып: Пародонтоздың клиникасы, патанатомиясы, диагностикасы, салыстырмалы диагностикасы
2. Мақсаты:студенттерге пародонтоз ауыу туралы түсінік беру, оның патологиялық, диструкциялық өзгерістерін үйрету, клиникалық көрінісімен таныстыру. Салыстырмалы нақтамасын үйрету, қандай аурулармен салыстыру қажетті, айырмашылықтары мен ұысастықтарын дәлелді түсндіру. Нақтама қоюды үйрету.
3. Дәріс тезистері:
4. Иллюстрациялық материал:лекциялық тезістер, презентациялар, көрнекті құралдар.
5. Ұсынылатын оқу.
Негізгі:

Мирзаева Д. О. Тіс пен ауыз қуысы ауруларын емдеу және алдын алу : оқулық / Д. О. Мирзаева. - Қарағанды : ЖК "Ақнұр", 2017. - 346 бет. с.
Терапиялық стоматология. Ауыз қуысы шырышты қабығының аурулары. Үш бөлімнен тұрады. 3-бөлім : оқулық. / орыс тіліндегі бас. ред. Г. М. Барер; қаз. тілінде ред. Ж. Ғ. Таңқыбаева. - 2-бас., толықт. және қайта өңд. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 344 бет.
Кузьмина Э.М. Применение антибактериальных ополаскивателей полости рта для профилактики заболеваний пародонта : учебное пособие / Э. М. Кузьмина, А. В. Лапатина, Т. А. Смирнова . - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 80 с
Зазулевская Л.Я. Болезни слизистой оболочки полости рта : учебное пособие / Л. Я. Зазулевская. - Алма-Ата : New book, 2019. - 364 с
Боровский, Е. В. Терапиялық стоматология. Т.3 : оқулық / Е.В.Боровский,Ж.Б.Ахметов ; Қаз. тіл. ауд. жауап. ред. Ж.Б. Ахметов. - 3-ші бас. - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 204 бет.
Боровский, Е. В. Терапевтическая стоматология. Т.3 : учебник / Е.В.Боровский . - 3-е изд. - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 208 с
Мезгілбаева, Д. М. Терапиялық стоматология : оқулық / Д. М. Мезгілбаева, С. Ж. Абдикаримов, Н. Ғ. Сапаева. - 2-ші бас. - Алматы : АҚНҰР, 2019. - 536 бет. С
Қосымша әдебиеттер
Методы обследования, диагностики, профилактики и ортопедического лечения пациентов с болезнями пародонта : метод. рек. для студ. стом. факультетов / А. Ю. Малый [и др.]. - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 156 с
Кабулбеков, А. А. Профилактическая стоматология : учебное пособие / А. А. Кабулбеков, С. С. Есембаева, Ж. А. Кистаубаева. - Алма-Ата : New book, 2019. - 176 с
Трутень, В. П. Рентгеноанатомия и ренгенодиагностика в стоматологии : учебное пособие / В. П. Трутень. - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2017. - 216 с
Миндубаева, Ф. А. Студент-стоматологтарға арналған қалыпты физиология бойынша мамандандырылған курс : оқу-әдістемелік құрал / Ф. А. Миндубаева, А.М. Евневич. - Алматы : ЭСПИ, 2021. - 92 бет.

Электронды басылымдар

Ибрагимова Р.С. Нейростоматологические заболевания [Электронный ресурс] : учебное пособие, доп., перераб. / Р. С. Ибрагимова. - Электрон. текстовые дан.(634 МБ). - Алматы, 2021 эл. опт. диск (CD-ROM)

Микаелян, Н. П. Биохимия твердых тканей полости рта в норме и патологии : учеб. пособие / Н. П. Микаелян, О. С. Комаров. - Москва : Издательство, 2019. - 72 https://elib.kaznu.kz/book/14321

Рузуддинов С.Р., Кузеков Ж.С.Основные принципы ортопедического лечения заболеваний пародонта. Второе дополненное издание. – Алматы: Эверо, 2020. – 120 стр. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/365/

Боровский Е.В. Терапиялық стоматология: 3-ші басылым, II – том. /Е.В. Боровский, Ахметов Ж.Б.-Алматы: Эверо, 2020. — 204 б https://www.elib.kz/ru/search/read_book/239/

Боровский Е.В. Терапиялық стоматология: III – том. / Е.В.Боровский, Ахметов Ж.Б.-Алматы: Эверо, 2020. — 204 б https://www.elib.kz/ru/search/read_book/240/

1. «Этика» және «деонтология» терминдерін түсіндіріңіз.
2. Медициналық этиканың медициналық этикадан айырмашылығы неде екенін көрсетіңіз.
3. Тіс дәрігерінің функционалдық міндеттерін атаңыз және олардың қайсысында қателер жиі жіберілетінін көрсетіңіз.
4. Ұлы дәрігерлердің бірінің өмірбаянын сызып, оның мамандығы бойынша басты жетістіктерін атап көрсетіңіз.

6. Тақырып сұрақтары:

1. Пародонтоз ауруының сипаттамасы;
2. Пародонтоз ауруының клиникалық көрінісу;
3. Салыстырмалы нақтамалау және нақтаманы негіздеу.